

ЯК САБРАЦЬ ДЗІЦЯ
Ў ЛАГЕР?

5

«НА БРОННОЙ ГАРЫ
НЯМА ПАХАВАННЫХ...»

6

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

12
ЧРВЕНЯ
2019 г.
СЕРАДА
№ 108 (28975)

ЗВЯЗДА

ПРАЦАВАЦЬ ДЗЕЛЯ ЛЮДЗЕЙ

Прэзідэнт правёў кадравыя перастаноўкі

Юрый Караеў, намеснік міністра ўнутраных спраў — камандуючы ўнутранымі войскамі, будзе ўзначальваць МУС. Уладзімір Каранік, галоўны ўрач Мінскага гарадскога клінічнага анкалагічнага дыспансера, заменіць Валерыя Малашку на чале Міністэрства аховы здароўя. Разам з новымі міністрамі назначэнне на пасаду намесніка Дзяржаўнага сакратара Савета бяспекі ў «кадравы» аўторак атрымаў Аляксандр Рахмануў. Васіль Герасімаў стане першым намеснікам старшыні Камітэта дзяржаўнага кантролю. Яго былою пасаду (намесніка старшыні КДК) зойме Дзмітрый Баско. На другі тэрмін паўнамоцтваў назначана член праўлення Нацыянальнага банка Ілона Лядніцкая.

Таксама сёння Аляксандр Лукашэнка ўзгадніў на пасады старшынь Магілёўскага і Лёзненскага райвыканкамаў — адпаведна Алега Чыкіду і Сяргея Зямчонка, а на месца кіраўніка адміністрацыі Ленінскага раёна горада Магілёва — Аляксея Багайчука. Памочнік Прэзідэнта — інспектар па Віцебскай вобласці Віталь Воўк вернецца ў сферу прамысловасці: ён узгоднены генеральным дырэктарам ААТ «Мінскі трактарны завод». На вакантную пасаду намесніка старшыні Магілёўскага аблвыканкама ўзгоднены Руслан Страхар, а членам Брэсцкага аблвыканкама — Дзмітрый Гарадзеці.

ПРЫРОДА І ПАГОДА

У першую чаргу Прэзідэнт разгледзеў назначэнне кіруючых кадраў мясцовых органаў улады: старшынь Лёзненскага (Сяргея Зямчонка), Магілёўскага (Алега Чыкіду) райвыканкамаў і кіраўніка адміністрацыі Ленінскага раёна Магілёва (Аляксея Багайчука). Асноўная парада кадрам: быць бліжэй да людзей.

Новым кіраўнікам прыйдзецца вырашаць шматлікія пытанні сельскай гаспадаркі. «Мяне насцярожвае тая сітуацыя, якая складваецца (але яна неаднародная па краіне), у сувязі з кліматычнымі умовамі. Больш за ўсё церпіць зараз цэнтр Беларусі. На ўсходзе хоць неяк, але праходзілі дажджы. Тэмпература больш-менш, я не скажу нармальна, але неяк можна трыцца. Тут сітуацыя вельмі сур'ёзная», — сказаў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы даў рэкамендацыі па аграрных пытаннях, каб не страціць пасеваў. Мінуты год быў неўраджайны, і амаль усе рэзервы збожжа-фуражу выкарыстаны. «Калі мы тое, што зараз расцім на збожжа, узяром у сянаж, траншэю, трэба папаўняць чымсьці збожжавую групу. І тут асабліва надзея на кукурузу», — лічыць кіраўнік дзяржавы.

На яго думку, сітуацыя ў Лёзненскім і Магілёўскім раёнах з-за структуры глебы не такая складаная, як у цэнтральным рэгіёне.

Прэзідэнт звярнуў увагу на дрэнную работу ў драматычнаму Беларусі, на звесткі якога арыентацыя аграрыяў: «З ім трэба нешта рабіць: ці разганяць, ці прывесці ў прытомнасць. У лепшым выпадку ў якіхсьці дзень на 50—70% апраўдальнасці і дакладнасці прагнозаў».

Зноў успомніў кіраўнік краіны пра слабыя гаспадаркі. Іх трэба «ўзяць на буксір» прадпрыемствам. «Гэта адна-дзе, дзесьці тры гаспадаркі ў адным раёне. Па вобласці набліжэння 20—30 гаспадарак. Іх трэба размеркаваць і падтрымаць. У Магілёўскім раёне яны больш-менш нармальныя і павінны «выпаўзаць» з гэтага, — сказаў беларускі лідар. — Таму для нас вельмі важна зараз падтрымаць вёску. У гэты вельмі складаны перыяд нам ні ў якім разе не гадзі дапусціць спаду ў сельскай гаспадарцы».

Арыентацыя ў згаданай сферы эканомікі трэба на новыя кірункі, напрыклад, авецкагадоўлю. У краіне ёсць пустыя тэрыторыі, на якіх можна пасвіць гэтых непераборлівых жывёл. Раней у краіне трымалі сотні тысяч авечак. «Мне ўрад піша, проста брыдка чыста. Калі я б не разумеў у гэтым нічога — можна было б адпіску гэту трыццаць. Да 2025 года яны дададуць 133% авечак. Т-бок авецкагадоўля будзе ў нас. Мы будзем авечак разводзіць — гэта воўна, аўчына, бараніна, быццам на рынку запатрабавана. Карацей, будзем разводзіць гэтых авечак. Дык што такое 33% да 2025 года? Гэта сёння адна авечка, заўтра будзе адна і тры дзясяткі авечкі. Ну што гэта за тэмпы?» — абурэўся Аляксандр Лукашэнка. Прадукты авецкагадоўлі можна лёгка ўкараніць у прамысловасць. З воўнай працуе Камвольны камбінат, шматлікія прадпрыемствы лёгкай прамысловасці могуць перапрацоўваць скуру.

Аляксандр Лукашэнка яшчэ раз нагадаў новым кіраўнікам пра будучую выбарчую кампанію. «Калі ласка, забяспечце дастойнае правядзенне гэтых кампаній, каб камар носа не падтачыў. У нас для гэтага ёсць усё. Мы так сабе вялікія. І я разумею, і вы разумеце, што народ ужо не памірае ад любові да нас. Але народ выдатна разумее, што дзеючая сёння ў Беларусі ўлада — гэта адзіная, унікальная з'ява не толькі на постсавецкай прасторы», — падкрэсліў Прэзідэнт.

СТАР. 2

АДЛІК ПАЧАЙСЯ

Абітурыенты
здалі
першыя
тэсты

Фота: Гена Зайнавіч

Учарашні дзень атрымаўся гарачы ва ўсіх сэнсах: у 30-градусную спёку ў Беларусі стартвала цэнтралізаванае тэсціраванне. Нябесная канцэлярыя аказалася да абітурыентаў нялітасцівай... Беларускую мову (а менавіта з тэста па роднай мове і распачаўся экзаменацыйны марафон) сёлета пажадала здаваць больш як 22 тысячы абітурыентаў. Для параўнання: на рускую мову зарэгістравалася амаль 63 тысячы чалавек.

Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт — адзін з 40 пунктаў правядзення ЦТ у нашай краіне. Учора ў шасці яго аўдыторыях павінны былі пісаць тэст 452 чалавекі, але, як заўсёды, пэўны працэнт з тых, хто зарэгістраваўся, на экзамен не прыйшлі. Рускую мову ў БДМУ будучы здаваць 798 чалавек, для іх дэвялося «браніраваць» ужо 11 аўдыторыяў.

Заблытацца ў калідорах медуніверсітэта немагчыма. Уся лагістыка добра прадуманая, паўсюль размешчаны паказальнікі-падказкі. На ўваходзе ўсе абітурыенты праходзяць строгі фэйс-кантроль: арганізатары супастаўляюць фота ў документах, так бы мовіць, з «арыгіналам». З ксеракопіяй пашпарта абітурыентаў не прапускаць, як і з вадзіцельскім пасведчаннем. Перад аўдыторыяй абітурыенты праходзяць яшчэ адзін пашпартны кантроль і цягнуць нумар свайго месца ў аўдыторыі. Ад яго будзе залежаць варыянт тэста.

Высвятляецца, што адна з абітурыентаў прыйшла на экзамен з даведкай з органаў унутраных спраў замест пашпарта, але палкоўні фатаграфія ў гэтым дакуменце няма, яе на экзамен прапусціць не могуць — раець пазней звярнуцца з «правільнай даведкай» у дзяржкамсію, каб быць дапушчанай да ўдзелу ў ЦТ у рэзервовы дзень.

— Шчыра кажучы, легкадумнасць абітурыентаў, якія здаюць пашпарт для адкрыцця візы ў час правядзення ЦТ ці для нейкіх іншых працэдур, нас здзіўляе. Няўжо для іх гэта больш важнае, чым прыёмная кампанія і паступленне? — заўважае сакратар арганізацыйнай камісіі па правядзенні цэнтралізаванага тэсціравання на базе БДМУ Яўген ЧАРНАВУС. — Мы маем права прапусціць абітурыента на ЦТ толькі з арыгіналам пашпарта, даведкай з відам на жыхарства або даведкай з органаў МУС устаноўленай формы, якая сведчыць аб страце галоўнага дакумента.

СТАР. 2

ДЗЯЖУРСТВА — СУТКІ ПРАЗ СУТКІ

Як ратавальнікі рыхтуюцца да Гульніяў?

Мы працягваем расказаць пра тое, як розныя ведамствы рыхтуюцца да II Еўрапейскіх гульніяў. Сёння пад нашу ўвагу трапіла Міністэрства па надзвычайных сітуацыях. Менавіта ратавальнікам падчас якога-небудзь няштатнага здарэння дэвядзецця прыняць на сябе першы ўдар. Пра тое, у якой ступені гатоўнасці падыходзяць да кантынентальнага спартыўнага форуму супрацоўнікі МНС, карэспандэнт «Звязды» расказаў намесніку міністра па надзвычайных сітуацыях Віталю НАВІЦКІ.

Заняткі на аб'ектах

— Падрыхтоўка да II Еўрапейскіх гульніяў пачалася яшчэ ў 2017 годзе. Мы скарысталіся напрацоўкамі з часоў чэмпіянату свету па хакеі, які быў першым настолькі буйным мерапрыемствам у сучаснай гісторыі Беларусі. Дадатковы досвед мы атрымалі летас, калі ездзілі на разнастайныя спартыўныя арэны, дзе праводзіліся матчы чэмпіянату свету па футболе ў Расіі, — паведамаў Віталь Навіцкі.

Мы правялі трынаццаць гарнізонных тактыка-спецыяльных вучнёўняў. Іх аб'ектамі сталі «Мінск-Арэна», «Чыжоўка-Арэна», Палац спорту, Прэзідэнт-атэль, аўтавакзал «Цэнтральны», стадыён «Дынама»... Гэта — не лічыць соцыяльна-спецыяльных заняткаў на ўсіх спартыўных аб'ектах і ва ўсіх месцах пражывання.

Фота: ВІТА

Важна, што заняткі праводзіліся з кожнай дзяжурнай зменай. Мы ставілі за мту, каб усе нашы супрацоўнікі асвятлілі ў памяці планіроўку гэтых аб'ектаў. Большасць з іх для нас не новая. Але, у прыватнасці, Нацыянальны Алімпійскі стадыён «Дынама» быў вельмі істотна перабудаваны. І таму было важна, каб усе нашы супрацоўнікі знаёміліся з новай планіроўкай не па планах, а непасрэдна на месцах.

СТАР. 2

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

ЛІДАРЫ КІТАЯ І ЗША МЯРКУЮЦЬ ПРАВЕСЦІ РАБОЧУЮ ВЯЧЭРУ Ў ОСАЦЫ

Старшыня КНР Сі Цзіньпін і прэзідэнт ЗША Дональд Трамп, як чакаецца, сустрэнуцца ў фармаце рабочай вячэры на палых саміту G20, які пройдзе ў Осачы 28—29 чэрвеня, паведаміла газета South China Morning Post. «Гэта будзе, па сутнасці, паўторам (фармату) саміту ў Аргенціне ў снежні мінулага года», — адзначыла выданню крыніца, знаёмая з ходам падрыхтоўкі мерапрыемства. Трамп паведаміў журналістам пра запланаваную сустрэчу з Сі Цзіньпінам на G20. Разам з тым амерыканскі лідар у інтэрв'ю тэлекампаніі CNBC папярэдзіў, што ўлады ЗША неадкладна ўвядуць дадатковыя пошліны на кітайскія тавары, калі старшыня КНР не прыедзе на саміт G20 у Осачу. На думку апытаных кангонскай газетай аналітыкаў, сустрэча паміж лідарамі дзвюх краін ва ўмовах цяперашняга абвастрэння гандлёвай вайны паміж ЗША і Кітаем уяўляецца вельмі актуальнай, нават калі яна не паўплывае на ўрагуляванне супярэчнасцяў. «Глобальныя фондавыя рынкі хочуць упэўненасці ў тым, што каналы камунікацый на вышэйшым узроўні паміж лідарамі дзвюх вядучых эканамічных дзяржаў застаюцца адкрытыя», — адзначыў дэкан Школы бізнесу Маямі Джон Квелч.

НА ПАСАДУ ПРЭМ'ЕРА БРЫТАНІІ ПРЭТЭНДУЮЦЬ 10 КАНДЫДАТАў

За пасаду кіраўніка Кансерватыўнай партыі Вялікабрытаніі, а таксама прэм'ер-міністра краіны

будучы змагацца 10 кандыдатаў. Пра гэта гаворыцца ў афіцыйным паведамленні кіруючага камітэта партыі. Сярод кандыдатаў значацца былы міністр замежных спраў Борыс Джонсан, кіраўнік Мінпрыроды Майкл Гоўв, экс-лідар палаты абшчын Андрэа Лідсман, а таксама дзеючы кіраўнік Міністэрства замежных спраў Джэрэмі Хант, былы міністр па пытаннях Врехі Дамінік Рааб, міністр міжнароднага развіцця Роры Сцюарт, кіраўнік МУС Саджыд Джавід. Акрамя гэтага, за пасаду прэм'ера памагаецца кіраўнік брытанскага Міністэрства аховы здароўя Мэцью Хэнкан, кіраўнік Мінпрацы Эстэр Макві, а таксама прадстаўніц Мінфіна пры палаце абшчын Марк Харпер. Палітолагі прагназуюць, што нягледзячы на такую колькасць прэтэндэнтаў, барачьба разгорнецца паміж Джонсанам, Хантам, Раабам і Гоўвам. Паведамляецца, што новы прэм'ер уступіць у свае правы бліжэй да канца ліпеня, а да гэтага часу выконваць абавязкі кіраўніка ўрада Вялікабрытаніі будзе Тэрэза Мэй, якая склала з сабе паўнамоцтвы 7 чэрвеня.

САРАНЧА АТАКАВАЛА ВОСТРАЎ САРДЗІНІЯ

Саранча знішчае ўраджай на італьянскім востраве Сардзінія. Наймацнейшае за апошні 60 гадоў нашчасе насякомых звязваюць з надыходам анамальнай спекаў, якая ўсталывалася пасля доўгага перыяду халоднага і дажджлівага надвор'я. Саранча спустошыла ўжо звыш 2000 гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў. «Усё пачалося каля месяца таму, — расказаў Engnews фермер Луіджы Пуджыні. — Яны былі маленькімі лічынкамі, а цяпер вельмі хутка растуць і знішчаюць усё на сваім шляху». У асацыяцый фермераў Італіі заяўляюць, што велізарная колькасць насякомых таксама імкліва з'ядае сена, прызначанае для корму жывёл.

КОРАТКА

- У Віцебску адбылося выяўленне пасяджэння арганізацыйнага камітэта па падрыхтоўцы і правядзенні фестывалю «Славянскі базар» пад старшынствам намесніка прэм'ер-міністра Ігара Петрышэнкі.
- Сярэдні заробак у Салігорскім раёне ў 2020 годзе чакаецца каля Вt1,6 тысячы.
- У Брэсце завяршылася мадэрнізацыя будынка гарадскога бальніцы хуткай меддапамогі.

Рэтрыты, арт-падарожжы, паломніцтва...

Які адпачынак модны ў беларусаў

Сучасных беларусаў ужо далёка не заўсёды задавальняе традыцыйны пляжны адпачынак у Егіпце і Турцыі ці класічныя экскурсійныя паездкі. Многія шукаюць часосці новенькага, мараць не пра звычайнае падарожжа, а пра паездку, дзе можна было б «перазгаруціцца», натхніцца, атрымаць нейкі новы вопыт. І такіх прапановаў цяпер хапае. Такім чынам, якія новыя кірункі турызму атрымліваюць усё большае развіццё апошнім часам?

Ёга-туры і псіхалагічныя рэтрыты

А таксама падарожжы да месцаў сілы і гэта далей... Звычайна арганізуюць такія туры псіхологі і псіхатэрапеўты, інструктары ёгі і медытацыі.

Абядаюць рознае, у залежнасці ад кірунку. Найчасцей кажуць, што вы зразумеете свае

сапраўдныя жаданні, навучыцеся абыходзіць перакананні, якія вас абмяжоўваюць, пачынае дзейнічаць і мяняць сваё жыццё да лепшага. А яшчэ могуць быць спецыялізаваныя рэтрыты, на якіх вас могуць навучыць, як спраўляцца са сваімі крыўдамі, страхамі, або, напрыклад, гневамі.

Такія туры арганізуюць на прыродзе, далёка ад гарадскога шуму. Але, напрыклад, ёга-рэтрыт — гэта не звычайны адпачынак на свежым паветры, да якога мы прывыклі. Кожны дзень яго ўдзельніку чакваюць практыкі ёгі, прычым, як звычайна свярджваюць трэнеры, вопыт пры гэтым не абавязковы. Дні, насычаныя заняткамі ёгай, медытацыямі (па жаданні), з сустрэчкамі святання і любаваннем захадам сонца, з арганізаваным здаровым, часцей за ўсё вегетарыянскім харчаваннем, дапамагаюць разгрузіць арганізм, скінуць лішнія кілаграмы і аднавіць сілы.

СТАР. 3

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

Ідзе падпіска на «Звязду» на III квартал і II паўгоддзе

Мы абцягваем цікавае лета з любімай газетай

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Назначачу на пасаду дырэктара МТЗ Віталю Воўка, кіраўнік краіны зазначыў, што завод — дзецішка Воўка яшчэ з часоў кіраўніцтва Мінпрамам. «Дырэктар — гэта чалавек жорсткі, ім тэхналогіі кіруюць, — звярнуў увагу Аляксандр Лукашэнка. — МТЗ, МАЗ, БелАЗ загубіць не можам. Гэта стратэгічныя нашы прадпрыемствы. Там дзясяткі тысяч людзей працуюць. І потым, гэта наш гонар: як без машынабудавання? Не можа эканоміка развівацца без трактара і аўтамабіля».

НА ВАРЦЕ ЗДAROУЯ...

Прэзідэнт растлумачыў, чаму на пасаду міністра аховы здароўя быў назначаны кіраўнік Мінскага гарадскога анкалагічнага дыспансэра Уладзімір Каранік. «Вы павіны ўсе праблемы, якія ведаеце, а вы іх добра ведаеце, вынесці наверх і іх вырашаць. Другое — вы ведаеце, што адбылося ў міністэрстве за апошнія два гады. У мяне складаецца ўражанне, што гэта міністэрства не зусім эфектыўна кіруецца самім міністрам. Чалавек ён добры, талковы, выдатны спецыяліст, вопытны, — сказаў кіраўнік краіны пра Валерыя Малашчу. — Але не яго гэта работа. Ён добры ўрач, быццам бы на іншых пасадах добра сябе зарэкамэндаваў, а тут неак не сарыентаваўся».

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што новы міністр валявы, рашучы чалавек. Менавіта жорсткасць і парадок сёння неабходныя медыцынскай сферы: «Гэта ж ганьба, калі знізу даверху павязаны гэтым хабарам кіраўнікі ўстаноў і арганізацый, прывітым добрыя кіраўнікі, якія зарэкамэндавалі сябе як добрыя спецыялісты. Да мяне сёння ходзіць просьба: «Унікальны чалавек, адпусціце, ён будзе дзяваць і начаваць ва ўстанове аховы здароўя. Даруйце. Хабар, які браў, вярнуў у дваімяны памеры, трэба дараваць. А я сяджу і думаю, як дараваць? Бо папярэдзтва ўсіх: карупцыя гэта не для Беларусі. Дараваць не будзе нікому».

Задачы для медыкаў-адміністратараў — вырашаць праблемы з абсталяваннем і не забываць пра імпартазамышчэнне. Тое, што не зможа стварыць самі, дапушчальна і закупіць.

... І ЗАКОНА

Рапарт аб адстаўцы Ігара Шуневіча быў нечаканы для многіх, але не для кіраўніка краіны. «Зняцка, або проста нечакана не бывае, што міністр унутраных спраў прыйшоў, сшыю, нечакана Караева запрасілі — назначыў. Змяніла, што я як Прэзідэнт бачыў пэўныя тэндэнцыі ў кадравых змяненнях у сілавых структурах», — паведаміў Аляксандр Лукашэнка.

Па словах кіраўніка дзяржавы, Юрыя Караева многія рэкамендавалі як больш ваеннага чалавека. «А воў у міліцыі гэта якраз зараз і трэба», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Следчую работу вывелі ў асобнае ведамства, таму функцыі міліцыі крыху змяніліся. «Што ў міліцыі засталася? Фактычна кожны дзень баявая работа, — што грамадскі парадок, што барцьба з банджоганамі, крыміналістычны кірунак — крымінальная міліцыя, а што АМАП і ваенны складнік. Але скажам шчыра, міліцыю трэба крыху ўстрашчыць у плане дысцыпліны. А для гэтага які трэба чалавек? Ваенны», — лічыць Прэзідэнт.

Ён паставіў задачу міністру не засядзецца ў сталіцы, а наведваць раённыя, абласныя падраздзяленні, быць жорсткім, але паважць людзей.

«Не трэба, як адбылося. Наталля Іванаўна (Качанава. — «Зв») ездзіла, разбіралася па маім даручэнні з цыганамі. Ну, пакрыўдзілі людзей ні за што, дык трэба папрасіць прабачэння», — растлумачыў сваю пазіцыю Аляксандр Лукашэнка.

Юрыя Караеў рэкамэндаваўся яшчэ на адну пасаду — намесніка Дзяржаўнага сакратара Савета Бяспекі, але выбіраючы, Прэзідэнт спыніўся на кандыдатуры Аляксандра Рахманова.

«Калі мне даляжылі, што вы маглі бы працаваць на гэтай пасадзе, я, канешне, ніколі не сумняваўся, зыходзячы з вашага вопыту. Вы ўжо дарослы чалавек, многае ўбачылі, спазналі, — звярнуўся лідар дзяржавы да Аляксандра Рахманова. — Вы гэтую сістэму добра ведаеце».

Марыя ДАДАЛКА.

О У ТЭМУ

Пасля рэзюмэ з Прэзідэнтам новыя міністры акрэслілі будучыя прынцыпы сваёй работы на пасадах.

Міністр аховы здароўя Уладзімір Каранік:
«Галоўная задача сёння — забяспечыць якасную і даступную медыцынскую дапамогу. Гэта датычыцца як першаапазаванага зьяна, так і высокатэхналагічнай медыцынскай дапамогі. А для вырашэння гэтай задачы, што не раз акцэнтавалася, наша задача — забяспечыць максімальна эфектыўнае выкарыстанне абсталявання, якое маем, і падтрыманне яго ў працоўным стане, стварэнне максімальна адкрытай сістэмы дзяржаўных закупак.
«Задача паставілі — умацаваць дысцыпліну і справядлівую адносіны да ўсіх груп людзей. Усе нашы людзі пад аховай закона, — сказаў міністр унутраных спраў Юрыя Караеў. — Ва ўсіх краінах свету, ва ўсе часы ў праваахоўныя органы звяртаюцца па абарону і спадзяюцца яе атрымаць. Для таго і патрэбны яны, каб дапамагчы людзям. Мы служым для людзей».

Парламенцкі дзёнік

Мінус залішняга беганіна

Прапанова Савета Рэспублікі аб спрашчэнні працэдур рэгістрацыі пабудаванага жыллага дома падтрыманна ўрадам Верхняй палата беларускага парламента сістэматычна праводзіць маніторынг практыкі прымянення заканадаўства для своечасовай карэкцыйнай кантролю, ліквідацыі прававых праблемаў і залішняй зарэгуляванасці. Падчас аналізу Закона «Аб асноўна адміністрацыйных працэдур» ад 2008 года парламентарыі выявілі праблему, з-за якой людзі, якія пабудавалі індывідуальнае жыллё, часта вымушаны двойчы праходзіць адну і тую ж працэдур, каб яго зарэгістраваць.

— Чалавек, які завяршыў будаўніцтва ўласнага жыллага дома, згодна з Указам Прэзідэнта № 200 ад 2010 года, звяртаецца ў выканкам з пакетам дакументаў па акт прыёмкі дома ў эксплуатацыю, — патлумачыў «Звяздзе» намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве Віктар ЧАЙЧЫЦ. — Работнік выканкама абмервае дом, каб вызначыць яго фактычную плошчу, якую ўказвае ў акце. Наступны этап — атрыманне тэхнічнага пашпарта і рэгістрацыя правоў на дом. Арганізацыя па дзяржаўнай рэгістрацыі нерухомай маёмасці таксама праводзіць абмеры жыллага дома для складання ведамасці тэхнічных характарыстык. Калі выяўляецца неадпаведнасць з плошчай, указанай у акце прыёмкі, права на дом не рэгіструецца, пакуль не будуць унесены змяненні ў рашэнне выканкама. Пры гэтым памылка ў вымярэнні можа быць нязначнай — дзясятыя долі сантыметра.

Пастаянная камісія Савета Рэспублікі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве абмяркоўвала вопыт прымянення адміністрацыйных працэдур на выязным круглым сталю ў Камянецкім раёне Брэсцкай вобласці. Падчас гэтага мерапрыемства высветлілася, што значная частка зваротаў у выканкам датычыцца крива унясення змяненняў у рашэнне аб завярджэнні акта прыёмкі пабудаваных жылых аднакватэрных дамоў.

Савет Рэспублікі звярнуўся ва ўрад з прапановай замацаваць права арганізацыі па дзяржаўнай рэгістрацыі нерухомай маёмасці не браць пад увагу мінімальныя разыходжанні паміж вынікамі абмеру, указанымі ў акце прыёмкі і ў ведамасці тэхнічных характарыстык. Як альтэрнатыўны сенатары прапанавалі ўключыць ведамасці тэхнічных характарыстык у пералік дакументаў, якія падаюцца ў выканкам для атрымання акта прыёмкі дома ў эксплуатацыю. Савет Міністраў паведаміў парламентарыям, што апошняя прапанова ўжо ўключаная ў праект комплекснай карэкцыйноў Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 200 ад 26 красавіка 2010 года. Адпаведны дакумент накіраваны на разгляд кіраўніку дзяржавы.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

ДЗЯЖУРСТВА — СУТКІ ПРАЗ СУТКІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

На буйных аб'ектах прайшло па два заняткі. Але, напрыклад, для работы на стадыёне «Дынама» мы прыцягвалі падраздзяленні не толькі Мінскага гарадскога ўпраўлення, але і Рэспубліканскага атрада спецыяльнага прызначэння, авіяцыі, Рэспубліканскага цэнтры кіравання і рэагавання на надзвычайныя сітуацыі.

Мы распрацавалі парадок няясненя службы ва ўзмоцненым варыянце на ўсіх спартыўных аб'ектах Гульніаў. Дзяжурства будзе арганізавана па графіку «суткі праз суткі». Гэта азначае, што больш ратавальнікаў будучы адначасова знаходзіцца на месцах гатовымі да рэагавання на надзвычайныя сітуацыі. Акрамя таго, ужо вызначаны месцы пасадак верталётнай тэхнікі паблізу спартыўных аб'ектаў.

Праведзены разлік паказаў, што пераход з трохзменнага на двухзменны рэжым дазволіць трымаць высокі ўзровень бяспекі. Але падраздзяленні Мінскай вобласці таксама пе-

раведзены на ўзмоцнены варыянт няясненя службы, бо частка спаборніцтваў пройдзе на канале каля горада Заслаўе. Ды і каля Мінска ёсць месцы размяшчэння гарадской Еўрапейскай гульніаў. Таму ў выпадку неабходнасці ратавальнікі з гарнізона Мінскай вобласці далучацца да нас. А Рэспубліканскі атрад спецыяльнага прызначэння мы разглядаем у якасці рэзерву.

Што да пераадолення моўнага бар'ера, то нашы дыспетчары, якія працуюць на лініях 101 і 112, прайшлі лінгвістычную

падрыхтоўку. Мы таксама распрацавалі два размоўнікі — англа-рускі і руска-англійскі.

Персанальныя дэтэктары...

— Таксама сакратарыят МАГАТЭ пацвердзіў гатуюнасць дапамагчы нашай краіне ў галіне ядзернай і радыяцыйнай бяспекі, — працягвае Віталь Навіцкі. — Мы атрымали ад гэтай арганізацыі ў часовае карыстанне персанальныя радыяцыйныя дэтэктары і прылады ідэнтыфікацыі радыенуклідаў. Яны бу-

дучы выкарыстоўвацца непасрэдна ў месцах правядзення спаборніцтваў.

Трэба адзначыць, што падобная практыка існавала падчас правядзення чэмпіянату свету па хакеі. Тады было выяўлена каля 10 чалавек, радыяцыйны фон вакол якіх быў крыху павышаны, але ніякай небяспекі для людзей побач яны не ўяўлялі. Проста праходзілі медыцынскае лячэнне з выкарыстаннем злучэнняў, якія давалі невялічкаяе радыяактыўнае выпрамяненне.

Акрамя таго, у межах супрацоўніцтва з Еўрапейскім саюзам была пастаўлена мабільная лабараторыя радыяцыйнага кантролю. З яе дапамогай прайшла папярэдняя гама-здзімка мясцовасці. На ўсіх аб'ектах зафіксаваны нульвы фон. Таму знаходзіцца там абсалютна бяспечна.

...і нават верталёт

— Мы правярлі абсалютна ўсе аб'екты, якія будуць звязаны з ІІ Еўрапейскімі гульніаў, — значнае памочнік міністра. — Парушэнні, якія знаходзілі, мелі арганізацыйны характар. Каб іх

пазбавіцца, не трэба ўкладаць нейкія істотныя сілы або сродкі. У адным выпадку дастаткова было нармальна абдзячыць у адпаведнасці з дакументацый шляхы эвакуацыі, у другім — правярць спрунаўнасць вогнетушыцеляў... За першую дэкаду чэрвеня работы былі завершаны. Пры гэтым мы абследвалі не толькі месцы, дзе пройдзю спартыўныя спаборніцтва, але і аэрапорты, вакзалы, гасцініцы. Сістэмных праблемаў мы не адшукалі нідзе.

У параўнанні з 2014 годам ратавальнікі гатовы выкарыстоўваць больш верталётаў ва ўмовах горада. З'явіўся дадатковы мабільны медыцынскі модуль, які ўстанавіліваецца ў верталёт МІ-8 і можа аперацыйна даставіць хворага чалавека ў бальніцу, калі машына «хуткай» не можа па ней-

кіх прычынах падабрацца да пункта прызначэння. На некаторых праспектах былі выдзелены спецыяльныя палосы для ўдзельнікаў Еўрапейскіх гульніаў. У выпадку неабходнасці пажарны аўтамабіль змогчы па іх ехаць. Але такая магчымасць будзе задзейнічана толькі ў крайняй сітуацыі.

— Некалкі гадоў таму на стадыёне «Дынама» яшчэ да яго рэканструкцыі быў канцэрт, падчас якога ў гукаўзмацняльнай апаратуры адбылося кароткае замыканне і паваліў дым, — згадвае Віталь Навіцкі. — Наш супрацоўнік, які знаходзіўся побач, адраагавіў ігнменна і патушыў агонь менш чым за паўхвіліны. Ніхто не заўважыў, што нешта адбылося. Толькі на невялікі час знік гук...

Валярыян ШКЛЕННІК. Фота БелТА.

АДЛІК ПАЧАЎСЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Склад арганізацыйнай камісіі па правядзенні ЦТ у медуніверсітэце застаецца стабільным шмат гадоў. У ВНУ склалася сапраўдная каманда, дзе ўсе адно аднаму давяраюць і ў кожнага ёсць свая зона адказнасці. Усе працэдурныя моманты і маршруты перамяшчэння па будынку ўніверсітэта добра прадуманы. Пацінчук недзе па дарозе ў экзаменацыйную аўдыторыю шпартгалкі ці тэхнічныя прылады, каб потым імі скарыстацца, у аб'ектах не атрымаецца. А вось спробы скарыстацца сучаснымі ўстройтвамі падчас напісання тэста ў аўдыторыях раней фіксаваліся.

Не мае значэння, ці карыстаюцца ты мабільным тэлефонам. Але калі яго ў цябе знойдуць, ты імгненна будзеш выстаўлены з экзаменацыйнай аўдыторыі.

— Колькі гадоў таму быў выпадак, калі малады чалавек адмаўляўся зняць на час экзамену сваю «шасціліную кепку», але галаву ўбор закрываў палочку яго твару. І яму ўсё ж такі давялося гэта зрабіць, — расказвае Яўген Чарнаўс. — Між іншым, у БДМУ ва ўсіх аўдыторыях, дзе праходзіць ЦТ, вядзецца відэаназіранне. Здароўца ў ўвогуле сітуацыі, якія ні ў адным дакуменце не прапішаш. На гэтым да нас прыйшоў з дзяжурства супрацоўнік арганізацыйных спраў з... табельнай зброяй. Здаць яе на час экзамену ён не меў права, а мы, у сваю чаргу, не маглі дапусціць яго на экзамен, бо пералік прадметаў, якія можна браць з сабой у аўдыторыю, дакладна прапісаны. Выклікалі яго калег, каб тыя забралі табельную зброю.

Рэдкі год абыходзіцца без казусных сітуацый. І парушальнікі правілаў правядзення ЦТ, на жаль, выяўляюцца кожны год. Члены арганізацыйнай камісіі прыгадалі выпадак з дзясучнай — пакуль яна пісала тэст, ніякіх прэтэнзій да яе паводзіць не было. А вось калі аб'ектанта ўжо здавала сваю экзаменацыйную работу, з яе пашпарта выпала шпартгалка. Ці карысталася яна ёй, невядома. Але правілы ёсць правілы. За такіх паводзінаў аб'ектантаў заўсёды адхіляюцца ад экзамену і вынікі іх тэста анулююцца. Таксама не мае значэння, ці карыстаюцца ты мабільным тэлефонам. Але калі яго ў цябе знойдуць, ты імгненна будзеш выстаўлены з экзаменацыйнай аўдыторыі.

— Некаторыя аб'ектантаў быццам бы свядома выпрабавваюць сістэму ЦТ на трываласць. Напрыклад, прыносяць на экзамен ручку з зялёным, чырвоным і сінім чарнілаам, хоць мы заўсёды тлумачым ім, што чорная гелевая ручка патрабуецца для таго, каб сканер затым мог максімальна дакладна і карэктна распазнаць вашы адказы, — падкрэслівае Яўген Чарнаўс. — Мы нават гатовы даць ім запасныя ручкі, якія ў нас заўсёды ёсць у запасе. Іс забаранілі трымаць у аўдыторыях, каб не было аніякіх падазрэнняў, што хтосьці з арганізатараў можа паўплываць на вынікі экзамену, але калі такая неабходнасць узнікае, мы можам перадаць ручку непасрэдна аб'ектанта, які мае ў ёй патрэбу. І усё роўна кожны год бачым тэставыя работы, запоўненыя рознакаляровым чарнілам. Ёсць аб'ектантаў, для якіх тэставы экзамен — гэта спорт: яны запануюць бланк адказаў за лічынныя хвіліны, прычым метадам прыгожага малюнку. А раптам пашанцуе? Увогуле мы ставімся да аб'ектантаў вельмі лаяльна, дазваляем ім прааніць з сабой пітну ваду, хоць яна ў кожнай аўдыторыі абавязкова стаіць на асобным сталіку.

У медпункце заступілі на вахту маладыя ўрачы-кардыёлагі Мікіта ВОЛКАЎ і Віталь ВАРАБ'ЕЎ. Ім знайшлася работа яшчэ да пачатку экзамену. Адна з дзясучат перахвалывалася і звярнулася па дапамогу, але хлопцы хутка вярнулі яе ў строй. Рэктар БДМУ Анатоль СІКОРСКІ кажа: «Здараецца, што медыцынская дапамога патрабуецца не толькі аб'ектантам, але і іх бацькам, якія чакаюць на вуліцы. Яны хвалююцца нават больш за сваіх дзясучей». Аб'ектантам карысна ведаць:

у тым выпадку, калі самаадчуванне гэтка пагоршыцца падчас экзамену, рэзкі факт абавязкова павінен засведчыць медыцынскі работнік. З медыцынскай даведкай будзе дадзена магчымасць перадаць гату дысцыпліну ў рэзервовы дзень. Але падоўжыць тэрмін выканання тэставай работы арганізатары, якія прысутнічаюць у аўдыторыі, не маюць права.

А палове адзінацатай на вахач у журналістаў арганізацыйнага камісіі разам з прадстаўнікамі Камітэта дзяржкантролю адчыніла сейф, куды ў 7 гадзін раніцы былі змешчаны матэрыялы цэнтралізаванага тэсціравання. Іх дастаўкай па краіне займаюцца кур'еры фельд'егерскай службы. Матэрыялы ЦТ дастаўляюцца ў апламбаваных сумках накітал інкасатарскіх.

Для дастаўкі тэстаў ва ўсе аўдыторыі, дзе праходзіць цэнтралізаванае тэсціраванне, рыхтуюцца спецыяльныя пакеты з сакрэтнай стужкай, якія проста немагчыма ўскрыць непрыкметна, скажам, на шляху ад сейфа да аўдыторыі. Іх толькі цэласць стужкі парушаецца, на ёй праступаюць схавааны ад вачэй сімвалы. Да таго ж на кожным пакеце ёсць ярлыкоч, дзе нанесены нумар і штырч-код, што дазваляе ідэнтыфікаваць пакеты пры іх вяртанні з пунктаў тэсціравання ў Рэспубліканскі інстытут кантролю ведаў.

На кожную аўдыторыю запаняецца акт, у якім пазначана не толькі колькасць бланкаў, але і іх нумары, таму чужыя бланкі апынуцца ў пакеце не

могучь. Да таго ж і арганізатары ЦТ у аўдыторыі пацверджваюць сваім подпісам, што менавіта гэты бланк знаходзіўся ў экзаменацыйнай аўдыторыі.

Да прыёмнай кампаніі прыцягваюцца на краіне больш як 250 супрацоўнікаў Камітэта дзяржаўнага кантролю, якія павіны адсочваць усе яе ключавыя моманты: ад правядзення тэставых выпрабаванняў да падачы дакументаў у прыёмныя камісіі і залічэння. Іх «вахта» закончыцца толькі пасля завяршэння залічэння ў сярэднія спецыяльныя навуальныя ўстановы. Супрацоўнікі камітэта па ўсёй краіне дапамагаюць забяспечваць захаванасць пакетаў з тэставымі заданнямі і бланкаў адказаў. У іх суправаджэнні ажыццяўляецца транспарціроўка сумак з Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў у пункты правядзення тэсціравання. Разам з імі прадстаўнікі арганізацыйных камісіі па ўсёй краіне ўскрываюць ўчора аплатаныя сейфы, дзе захоўваліся пакеты са згданымі паперамі і г. д.

— Наша задача — забяспечыць кантроль за тым, каб роўныя магчымасці пры паступленні былі для ўсіх, — падкрэслівае кіраўнік рабачай групы Дзяржаўнай камісіі па кантролі за ходам падрыхтоўкі і правядзення ўступных іспытаў, начальнік галоўнага ўпраўлення кантролю бюджэтна-фінансавай сферы Камітэта дзяржкантролю Павел ПІНЧУК. — Для аперацыйнага рэагавання на звароты аб'ектантаў і іх бацькоў па пытаннях уступных іспытаў працуе тэлефон «гарачай лініі» рабачай групы ў Мінску (8 017 327 66 80). Але звяртацца ў штаб-кватэру можна і для асабістага прыёму. Я б параіў аб'ектантам быць больш уважлівым і сканцэнтраванымі

Сезон

КАМУ ЧЫРВОНЕНЬКІХ, КАМУ САЛОДЗЕНЬКІХ?

Калі летась сезон клубніц у Лунінецкім раёне распачаўся 20 мая, а скончыўся 20 чэрвеня, дык сёлета нарыхтоўкі тэст стартвалі 4 чэрвеня, а больш-менш стабільныя аб'ёмы — па 10 тон на дзень — пайшлі фактычна толькі ў гэтыя выхадныя.

— Па апошняй аперацыйнай інфармацыі, мы закупілі 40 тон ягады. Летась, дзеля параўнання, на тую ж дату было нарыхтавана 179 тон, — расказаў журна-

лісту «Звязды» галоўны эканаміст Лунінецкага раённага спажывецкага таварыства Дзмітрый ЛЕСНІК. — Зараз клубніцы для вінаробства прымаем ад насельніцтва па 30 кепек за кілаграм, для кансервавання — па 50 кепек. Першую партыю так званай таварнай ягады ў колькасці 700 кілаграмаў паставілі і гандлёвыя арганізацыі сталіцы. Гатовы і далей рабіць гэта пад зомовы.

— Але пакуль асаблівай цікаўнасці з боку апошніх не назіраецца. Можна, справа ў тым, што Мінск завалілі клубніцамі: апроч беларус-

кіх, прадаюць украінскія, грэчаскія, польскія ягады? Ды і цэны досыць прымальныя: у канцы мінулага тыдня на Камароўцы айчыныя ягады прадавалі па 2,5-4 рублі за кілаграм, у пачатку гэтага тыдня ў спальных мікрараёнах прапаноўва з латкоў была на ўзроўні 3,5-4 рублёў. На дзіва, пакуль не вельмі цікавацца ягадай з Лунінецкага раёна і перапрацоўчыя прадпрыемствы (тут, праўда, трэба рабіць папраўку на тое, што нарыхтоўка арганізацыі могуць займацца і самастойна). Прычыны тут могуць быць зусім іншыя, на-

прыклад банкруцтва... Калі казаць увогуле пра закупачныя цэны на клубніцы ў раёне, напачатку ягада ішла ад 2,5 рубля за кілаграм, зарплата па 70 кепек, максімум бывае 1,1-2 рублі. Вядома, усё дыктуе рынак, сітуацыя мяняецца кожны дзень. І, як заўсёды, надвор'е, нябесная канцэлярыя.

— Уздэнне спёка, а ночы — халодныя. Клубніцы выспелі, але ягады выйшлі не вельмі буйныя, — заўважыў Дзмітрый Леснік.

Як бы там ні было, ягадны сезон працягваецца!
Сяргей РАСОЛЬКА.

Праекты

ДЗЕ ПАДСІЛКАВАЦЬ ЭЛЕКТРАМАБІЛЬ?

У Мінску да 2025 года плануецца стварыць 400—500 пляцовак для размяшчэння станцый для зарадкі электрамабіляў. Аб гэтым расказаў Антон ШАЎЦОЎ, галоўны архітэктар праектаў архітэктурна-планіровачнай майстэрні «Мінскграда».

— Прадугледжаны два этапы рэалізацыі схемы. На першым зацверджана каля 200 пляцовак. На пачатку распрацоўкі праекта ў сталіцы было каля 25 аб'ектаў. У часткі для станцый размяшчаюцца каля паркінгаў, гандлёвых цэнтраў, пры офісных цэнтрах, а таксама ў дварах шматпавярховыя, — паведаміў спецыяліст. — Аб'екты з зараднымі прыладамі, якія прадстаўлены на станцыях, — модулі другога, трэцяга і чацвёртага тыпу (Mode 2, Mode 3, Mode 4). Яны адрозніваюцца адзін ад аднаго магнутнасцю, ад якой залежыць хуткасць зарадкі аўтамабіля. На сёння Mode 3 і Mode 4 — самыя неабходныя для развіцця інфраструктуры вялікага горада, бо забяспечваюць зарадку да 80 працэнтаў ёмістасці акумулятарнай батарэі за шэсць-восем гадзін першага модуля і ад гадзіны да трох — другога. Важна адзначыць, што такія станцыі не падыходзяць для электрасмактаў і электрамалепаў, бо ў іх нізкая магнутнасць.

Дар'я ШЛАПАКОВА.

Спецыяльны рэпартаж

ФАНПАЛЬСКІЯ ТРАМВАІ Ў БАЛІВІ

А на трэцяй лініі мінскага метро цягнікі будуць алюмініевыя

На беларускім прадпрыемстве «Штадлер Мінск» у Фаніпалі працуе 1200 чалавек. У мінулыя выхадныя да пяцігоддзя завода быў зладжаны дзень адчыненых дзвярэй, і тысячы людзей прыхалі сюды, каб убачыць, як збіраюцца новыя, сучасныя цягнікі. Сярод цікавых былі і карэндэнтэ «Звядзі».

«Навічок» для мінскага метро

Супрацоўнікі кампаніі паказалі практычна ўсе стадыі вытворчасці цягнікоў і трамваяў — зварачныя і фарбавальныя вытворчасці, зборачны цэх і цэх запуску. Але больш за ўсё ўвагу прыцягвалі двухпавярховыя цягнікі KISS для Венгрыі і Азербайджана — да іх увайшлі самыя вялікія чэргі з наведвальнікаў.

Таксама можна было убачыць аднапавярховыя цягнікі FLIRT для Нарвегіі, самыя доўгія трохсекцыйныя трамваі для Балівіі — гэта новы рынак паставак для кампаніі — і, нарэшце, першыя цягнікі для трэцяй лініі метро ў Мінску.

Сума агульных унутраных інвестыцый сёлета па прадпрыемстве складзе каля 14 мільянаў еўра. Дырэкцыя завода разлічвае пашыраць аб'ём выпуску алюмініевых вагонаў з 300 да 400 штук у год. Па словах гендырэктара «Штадлер Мінск» Філіпа БРУНЕРА, на стварэнне аднаго цягніка патрэбна ад шасці да васьмі месяцаў. 30% прадукцыі завода сёлета ідзе ў краіны Еўрапейскага эканамічнага саюза, 70% — у Еўропу.

Адзін новы алюмініевы цягнік ужо праходзіць сертыфікацыю ў сталічным метро. Там уначы робяць усю абкатку новай тэхнікі на першай і другой лініях падземкі. Хутчэй за ўсё, камерцыйная эксплуатацыя новых

цягнікоў пачнецца ўжо сёлета. Канчатковае рашэнне аб гэтым прымае кіраўніцтва Мінскага метрапалітэна. «Штадлераўскія» цягнікі будуць фізічна гатовыя (і сертыфікаваныя) ужо да верасня.

— Самае галоўнае для нас, што тэхнічна гэтыя цягнікі могуць працаваць на старой інфраструктуры, ніякіх змен не спатрэбіцца: іх могуць выкарыстоўваць на першай і другой лініях метро. А таксама ў Маскве і Санкт-Пецярбургу, дзе ў метро такая ж каліяна, — падкрэсліў Філіп Брунер. — Нашы цягнікі моцна адрозніваюцца ад тых, якія цяпер выкарыстоўваюцца ў мінскім метро. Мясоцы цягнік зроблены цалкам з алюмінію, тэрмін службы большы — мы гарантуем 50 гадоў. Структура кузава не патрабуе абслугоўвання, бо ён не ржаве. Для пасажыраў прыкметна розніца вялікай і відэаочная — мяккія сядзенні, шумізаляляцыя, кандыцыянеры, разеткі для USB.

З мінскім метро заключаны дагавор на пастаўку 10 цягнікоў — ча-

тырох- і пяцівагонных. Ёсць цікавасць да прадукцыі і з боку Расіі. «Але гэта ў ліку іншага і палітычнае пытанне, — кажа гендырэктар «Штадлера» — У Маскве ёсць свой вытворца. Проста прапанаваць лепшы прадукт часам недастаткова. Але мы працуем, каб трапіць і на гэты рынак.

«Мяцеліца» імчыць па сталіцы

— Спадар Філіп, мы знаходзімся побач з трамваем «Мяцеліца», малаяўніца размаляваным пад сімваліку II Еўрапейскай гульні. Што гэта значыць? — пытаемца ў гендырэктара.

— Гэта была выключна мая ідэя. Бо, па сутнасці, мы не змаглі стаць паўнаватрасным спонсарам гульні; гэтага няма ў нашых доўгатэрміновых планах. Але мы прапанавалі альтэрнатыву. Трамвай «Мяцеліца» ўжо раней эксплуатаваўся ў Мінску. Цяпер ён у новай «малаяўнічай аб-

гортцы» будзе хадзіць па сталіцы падчас гульні. Акрамя таго, у такім дызайне трамвай будзе эксплуатавацца (за грошы прыватнага вытворцы) яшчэ тры месяцы пасля завяршэння гэтага грандыёзнага форуму.

Трамвай выгадна адрозніваецца ад іншых. Даўжыня яго амаль 34 метры, гэта самы доўгі трамвайны састаў у краінах СНД. Унутры — 66 месцаў для сядзення, агульная пасажыраўмяшчальнасць — 376 чалавек. Гэта вельмі магутны трамвай. На чатырох матарных цяжках тут восем электрарухавікоў, добрае паскарэнне і, калі параўноўваць з машынай, у яго поўны прывад.

Самыя доўгія трамваі ў Фаніпалі робяць для далёкай Балівіі, што гэта добры прыклад пашырэння экспарту — у гэтую краіну пастаўляецца 12 трамваяў. Цяпер з Беларусі глядзяць далей на Паўднёвую Амерыку — Аргенціну, Панаму. Гендырэктар адзначае, што «Штадлер» таксама актыўна працуе ў кірунку СНД, ёсць заказы з Азербайджана і Грузіі, вядуцца перагаворы з Казахстанам.

На прадпрыемстве «Штадлер Мінск» працуюць над заказамі і для Беларускай чыгункі. У наступным годзе туды пастуць 10 пцівагонных цягнікоў, падобных на тыя, якія сёння злучаюць Мінск і Гомель.

Сяргей КУРКАЧ.
Фота аўтара
і Андрэя САЗОНАВА.

Чытач — газета

«Звезда»?

Каб чытаць па-беларуску

...Здалёк і замест анонса: цуд, якую прыгожую (а ўжо ж добрую ды вяслую...) гісторыю для рубрыкі «...Народ на провадзе!» даслаў спадар Гаральчук з Мінска! Але не меншае дзіва і ў тым, што ён наогул узсяў пісаць — у сталым веку, па-беларуску. Як высветлілася, вяната ў гэтым «Звезде», якую шмат гадоў чалавек выпісваў і якая аднойчы запрасіла яго паўдзельнічаць у традыцыйным розыгрышы прызоў.

Тады (калі памяць не падводзіць) яму самому прыйсці не выпала: некалькі шчаслівых купонаў са звяздоўскага чароўнага капелюша выцягнула яго жонка Таццяна Уладзіміраўна. Яна ж шчодрэ «адважыла» кампліментарна любімай народнай рубрыцы і расказала сваю праўдзівую гісторыю — гісторыю пра казла, які пасвіўся непадальк ад іхняга лешчыка і аднойчы увязаўся праводзіць яе на электрычку ў Аляхновічы...

Як успамінала спадарыня Таццяна, яна тады і па-добраму прасіла яго адстаць, адчапіцца, і замахвалася нейкім дубцом, і праганяла, і крычала... Казёл, бывала, прыслухоўваўся — спыняўся на хвіліну-другую, а потым зноў даганяў, туліўся да бока і так самазабыўна маршыраваў следам, што, здавалася, зараз па прыступках залезе ў цягнік і паедзе з ёй у сталіцу...

Да станцыі і натоўпу людзей заставаліся нейкія метры, да адпраўлення электрычкі — лічаныя хвіліны. І толькі тут жанчына ўспомніла, што гаспадар гэтага казла размаўляў з ім выключна матам. А таму, азірнуўшыся па баках, яна таксама загнула... І загнула з адцаю так...

Казёл — расказвала — вельмі здзіўўся, прыслушаўся, а потым пакарліва апусціў галаву і па сцэжачы папльўся назад.

Гэта была смешная гісторыя, пасля публікацыі якой нешта такое ж вя-

сёлае напісаў і даслаў у рэдакцыю муж Таццяны — спадар Іван. Ён жа з часам стаў адным з пастаянных аўтараў і нават пераможцаў конкурсу на найлепшую праўдзівую гісторыю...

Гэта мы да таго, што чалавек, на вялікі жаль, да канца не ведае сваіх здольнасцяў, сваіх талентаў, і многім часам прызубен нейкі штуршок — можа, зусім маленькі, выпадковы...

Нашай падпісчыцы спадарыні Ірыне Дзенісенцы з Гомеля некалі проста захацелася чытаць па-беларуску.

У шапіку яна знайшла «Звядзу», стала купляць, потым аформіла падпіску, можна сказаць, прывыкла — пяць разоў у тыдзень атрымліваць газету, дасылаць свае карткі на розыгрышы прызоў.

У апошнім — ёй пашчасліва выйграць электрадріль, але ж забіраць яго ці не, падпісчыца яшчэ думала.

З аднаго боку — работа (Ірына Вік-

тараўна працуе машыністам крана на «Гомсельмашы»), агарод, дом (дарчыя, прыватны), так што, калі трэба нейкі цык у сценку забіць, яна адной левай, без электрадріль... А з іншага — гэта ж рэч (і не танная), можа, калі спатрэбіцца?

Карацей, у Мінск Ірына Віктараўна ўсё ж прыхалла, расказала, што ў «Звезде» заўсёды чытае рубрыкі «...Народ на провадзе!», «Крынічка», «Краіна здароўя», што здзякуючы газеце помніць мову. Кожная з якіх, паводле мовазнаўцы Вільгельма Гумбальта, вакол народа, якому належыць, апісвае круг. І выйсці з яго можна толькі ў тым выпадку, калі ўступіш у круг іншы. Далей іншы круг — іншая мова, іншая мова — іншы народ. Так што пакуль не ўступіла...

Ірына Віктараўна «зноў выбірае «Звядзу». Вы, спадзяёмся, таксама? А ўжо якія таленты яна адкрые... Чытайце! Будзем пісаць.

Вялічэнна ДОУНАР.

Атрымаць асалоду ад спорту і горад паглядзець

Гасцям II Еўрапейскіх гульні ў дні правядзення мультыспартыўнага форуму прапануюць больш за 70 экскурсійных праграм па Мінску, у тым ліку 20 аўтарскіх, якія былі апрабаваны падчас «Фэсту экскурсаводаў» у красавіку.

Таксама працягнуцца мерапрыемствы, якія ўжо праходзіць штодня для мінчан і турыстаў. У сталіцы прапаноўваць пазнавальныя мерапрыемствы: бясплатную пешаходную экскурсію ад гарадской ратушы, экскурсійныя праекты «15:15» і «Чырвоны аўтобус», якія стартуюць ад будынка чыгуначнага вакзала, праекты Орел Мінск і «Мінск экскурсійны». У горадзе ўжо ўстаноўлена 70 інфарстандаў. Летась інфармацыйна-турыстычны цэнтр «Мінск» сумесна з «Мінгардаведкай» абсталяваў шэсць інфапунктаў, сёлета пры падтрымцы Дырэкцыі II Еўрапейскіх гульні прадпрыемства арганізуе работу 20 інфапунктаў на асноўных турыстычных магістралях. На іх будуць працаваць валанцёры, якія прапаноўваюць усім ахвотным рэкламная і інфармацыйная матэрыялы, бясплатныя турыстычныя карты, дзе пазначаны культурныя і гістарычныя месцы і славуэтаці горада.

Адзначым, што цяпер турыстычную дзейнасць на тэрыторыі Мінска ажыццяўляюць 736 арганізацый, 356 экскурсаводаў і 147 гід-перакладчыкаў.

У тэму Гасцінцкая сетка горада прадстаўлена 52 гасцініцамі і пяцію хостэламі. Для пражывання кліенцкіх груп вызначана 31 гасцініца на пяць тысяч нумароў, турыстам і балельшчыкам прапаноўваюцца месцы ў 21 гатэлі. У сферы грамадскага харчавання працуе каля 1,6 тысячы кавярняў і рэстаранаў. На беларускай нацыянальнай кухні спецыялізуецца больш за 50 пунктаў грамадскага харчавання.

Унікальныя месцы для турыстаў

Мінскі гарадскі камітэт прыродных рэсурсаў і аховы наваколнага асяроддзя распрацаваў экалагічны даведнік па Мінску для гасцей і ўдзельнікаў II Еўрапейскіх гульні.

Даведнікі створаны на рускай і англійскай мовах, яны расказваюць пра чатыры прыродаахоўныя тэрыторыі ў межах горада, а таксама аб наяўных у сталіцы экалагічных сцэжках. Акрамя інфармацыі і фатаграфій, даведнікі ўтрымліваюць звесткі аб тым, які дабрадзца да кожнага з названых месцаў. Пакуль надрукавана больш за адну тысячу экзэмпляраў, па меры неабходнасці наклад даведнікаў плануецца павялічваць.

Брытанская фан-зона чакае гасцей

Яна адкрыецца 22 чэрвеня каля сталічнага Палаца спорту, пра гэта паведамляла журналістам Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Злучанага Каралеўства Вялікабрытаніі і Паўночнай Ірландыі Фіёна Гіб.

У Мінск на II Еўрапейскія гульні прыедуць каля 150 брытанскіх спартсменаў, уключаючы трэнераў і менеджараў. Чакаецца прыезд і сем'яў многіх спартсменаў. Пра дакладную колькасць чаканых турыстаў з Вялікабрытаніі дыпламат не змагла сказаць, улічваючы бязвізавы характар паездак. Адкрыццё фан-зоны 22 чэрвеня будзе папярэднічаць Вялікаму брытанскаму фестывалю, які адбудзецца ў Мінску 23 чэрвеня.

На фестывалі будзе таксама адностравана спартыўная тэматыка. Для тых, хто хоча адчуць сябе ўдзельнікам Уімблдонскага тэніснага турніру, будзе арганізаваны міні-корт. Прадугледжана навучанне асновам рэгі, гульні кікер, кёрлінгу. Фіёна Гіб адзначыла, што пашоства цяпер актыўна рыхтуецца да згаданых мерапрыемстваў.

Дар'я ЛАБАЖОВІЧ.

Рэтрыты, арт-падарожжы, паломніцтва...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У самой Беларусі пакуль праводзіцца няшмат такіх тураў, хоць яны і ёсць. Як правіла, звычайна беларусы едуць кудысьці за мяжу. Папулярныя напракм для такіх паездак — Карпаты. Напрыклад, аўтар гэтых радкоў пару гадоў таму з'ездзіла ў такі тур. Вельмі спадабалася! Некалькі дзён я праяла ў любімым мной Львове, праўда, распаленым ад жнівеньскай спекі, а потым мы на тыдзень адправіліся ў горы. І ў першы ж вечар, калі бліжэй да цэмыры выпаў чароўны горны туман і падарыў нам неверагоднае шчасце прахалоды, я зразумела, што ўжо за адно гэта можна было б навечна ўлюбіцца ў Карпаты. А былі ж яшчэ ўтульна і надаргава віла, цікавыя экскурсіі, пад'ёмы ў горы пешшу і на функікулёры, дзіворныя па прыгажосці віды, якія адкрываюцца зверху, простая, смачная і здарова ежа, штодзённымі заняткі духоўнымі практыкамі, інтуітыўнае маляванне, заняткі з кінэзіялагам, вачэрняя пасядзелкі... І ўсё гэта каштавала трыста з нечым долараў за тыдзень!

З гэтай жа мэтай ездзяць і ў іншыя краіны: Грэцыя, Іспанія, Індыя, Тыбет, на востраў Балі і г. д. Такія паездкі, вядома, аб'ядуцца нашатам даражэй, чым у суседнюю Украіну, але тут ужо кожны выбірае па сваім гусце і кашальку.

Арт-падарожжы: вярнуцца з уласнай карцінай

Арт-падарожжа падыдзе таму, хто хоча паглыбіцца ў мастацтва, сумясціць адпачынак і творчасць — напрыклад, хоча навучыцца маляваць і жадае атрымаць практычныя парады ад прафесійных мастакоў. Большасць такіх паездак падыходзіць усім незалежна ад узрочнага падрытоўкі — як пачаткоўцам, так і тым, хто хоча папелшыць свае навыкі малявання.

Такія туры, які правіла, прапаноўваюць школы мастацтваў для дарослых або тургенцтваў, якія спецыялізуюцца на нетрадыцыйным турызме. У Беларусі таксама ёсць такія прапановы, але іх мала, і трэба цяпенне

і шанцаванне, каб вылавіць іх. Праўда, хто перахкадае звярнуцца ва Украіну ці Расію? Там такіх прапановаў мноства.

Вы можаце здзейсніць недарагу, ад 2 да 3—5 дзён, паездку на эцюды ў Пецярбург, Падмаскоўе ці ў Львоў, Адэсу, Ужград — гарады, дзе ёсць мноства сюжэтаў для вучліных замалёвак. А можаце, напрыклад, паехаць на акварэльны рэтрыт у іспанскі замак або — на тыдзень — вывучаць асновы малюнка ў Італію. Але гэта ўжо будзе нашатам даражэй — ад 900 і да 2,5 тысячы еўра за 5—7 дзён. У такіх турах удзельнікі не толькі малююць, але і ездзяць на экскурсіі, наведваюць розныя таемныя дворыкі, кавярні з адмысловымі фішкамі. А ў кошт, апроч навучання маляванню, уваходзяць матэрыялы для замалёвак — пэндзлі, фарбы, маркеры, алоўкі, а таксама трансферы, пражыванне, экскурсіі.

Папулярныя ў апошняй гады сталі і скетч-туры. Скетчы — гэта тэхніка хуткіх замалёвак. Яна неверагодна зручная падчас падарожжа, калі мастака акружае мноства сюжэтаў, але няма часу на доўгае маляванне.

Фотатуры — у пагоні за прыгажосцю

Апошнім часам папулярныя падарожжы па прыгожыя кадры — фотатуры. Іх арганізуюць фатаграфы-прафесіяналы, збіраючы групы па 10—15 чалавек.

Ёсць некалькі асноўных адрозненняў фотатуры ад звычайнай групавой паездкі: фотатурысты ловаць змярканні і світанкі — найлепшы час для здымак, вучацца мастацтва фатаграфіі, часта едуць туды, дзе не ступала нага арганізаванага турыста. Фотатуры праводзяцца круглы год, і, як правіла, у вельмі прыгожых месцах. Гэта могуць быць тыя ж Карпаты, Крым, Каўказ.

Гэтай вясной, напрыклад, я сустрэла ў інтэрнэце прапанову фотатуры, прысвечанага цвённаму перскаў у Крым. Ад здымак з мінулых такіх фотатаездак немагчыма было адвесці вочы! Можна толькі ўявіць, што за эмоцыі былі ў ўдзель-

нікаў, якія бачылі гэтую прыгажосцю жывую!

Кошт фотатуры вагаецца ад 150 і да 800 долараў. Як правіла, у яго ўваходзяць трансфер з вакзала, пражыванне, суправаджэнне прафесійнага фотарафа, навучанне і харчаванне. Транспартныя выдаткі да пункта збору групы кожны ўдзельнік аплачвае асобна. Працягласць фотатуры складае 3—5 дзён.

Дзясночкі — адпачынак у жаночай кампаніі

З'явіўся і такі новы кірунак у турызме, як дзясночкі. Сэнс у тым, каб жанчыны змаглі расслабіцца, адравацца ад бытавых і сямейных праблем, падарыць сабе такія прыемныя рэчы, як саўна, пасядзелкі ў прыгожых кавярнях і рэстаранах, паездкі на прыроду, начлег у прыгожых гатэлях. Такія падарожжы могуць быць дапоўнены кулінарнымі майстар-класамі, заняткамі ёгай і псіхалагічнымі трэнінгамі, змай які з'яўляецца, як правіла, нешта нахштат «адкрыццё сваё жаночасць» і г. д.

У кошт звычайна ўваходзяць трансфер, пражыванне, экскурсіі, фотасесіі, майстар-класы, дзясночкі і г. д. Часам — харчаванне, але часцей арганізуюць яго ўдзельніцы самі. Транспартныя выдаткі таксама аплачваюцца асобна, бо «дзясночкі» звычайна збіраюцца з розных гарадоў, а часам і краін.

Як правіла, здзейсніць падарожжа ў чыста жаночай кампаніі прапаноўваюць у Сочы, Грузію, Італію або на розныя цёплыя астравы. Кошт залежыць ад таго, колькі дарагая краіна і гатэль, якая ўзрочна абраны, і можа

змяняцца ад 600 да некалькіх тысяч еўра за тыдзень.

Паломніцкі турызм — да святых мошчаў

Паломніцкія туры — гэта звычайна аўтобусныя паездкі па святых месцах. Беларусы часцей за ўсё ездзяць у Жыровічы, Маскву, наведваюць святыні праваслаўнай Грузіі, Ізраілі і манастыры Грэцыі.

Паломніцкія туры па Беларусі бываюць прымеркаваны да нейкай даты. Так, пакланіцца святым мошчам прападобнай Ефрасініі Полацкай штогод прыязджаюць 5 чэрвеня. Пешая пілігрымка каталікоў да Будслаўскай іконы Божай Маці воль ужо не адно стагоддзе здзіўляеца 2 ліпеня. 8 жніўня пілігрымы-каталікі накіроўваюцца ў Ракаўскі дамініканскі касцёл...

Каб наведваць святыя месцы Ефрасініі Полацкай, можна скарыстацца паслугамі турфірмаў. Той жа, хто хоча стаць самапраўдным пілігрымам і здзейсніць сакральнае паломніцтва з малітвамі і постам, удзелам у службах і гутаркай з духоўным настаўнікам, можа звярнуцца ў паломніцкія аддзелы беларускіх праваслаўных і каталіцкіх епархій. Іўдзейскае рэлігійнае аб'яднанне ў Рэспубліцы Беларусь.

Ёсць яшчэ і такі кірунак, асабліва папулярны сярод маладых і адукаваных беларусаў, якія доўгія гады жывуць у замежжы і вяртаюцца ў Беларусь, каб адчуць радзіму — не столькі змяніць абстаноўку, колькі змяніць сябе. Гэта падарожжа для тых, хто хоча здабыць унутраную гармонію і прывесці думкі ў парадак. З такой мэтай ездзяць, як правіла, у Індыю і Тайланд. Індыя наогул вельмі папулярная сярод нашых суайчын-

Падзейны турызм і туры па месцах здымак фільмаў

Меламаны практыкуюць такі від турызму, як фестывальны. У Еўропе фестывалю праводзіцца шмат, за адзін адпачынак можна пабываць адразу на некалькіх канцэртах. Да фестывальнага турызму можна аднесці і паездкі на такія грандыёзныя падзеі, як бразільскі або венецыянскі карнавалы. Невядома, наколькі такія паездкі папулярныя сярод нашых суайчыннікаў, — падазраю, што іх выбірае няшмат беларусаў. Але я ведаю дзясночкі, якія любяць ездзіць на ўсякія грандыёзныя падзеі нахштат алімпійскіх гульні або тых жа карнавалаў у якасці валанцёра. Дарчы, не так ужо і мала маладых беларусаў ездзяць валанцёрамі ў розныя краіны — гэта даволі папулярны кірунак маладзёжнага адпачынку.

А дзямі з'явіліся навіны пра тое, што пасля нядаўняга выхаду серыяла «Чарнобыль» узрасла цікавасць да тэмы катастрофы на ЧАЭС і павялічыўся паток турыстаў у Чарнобыльскую зону адчужэння. Прычым цікавы гэты турыстычны напрамак як замежным турыстам, так і турыстам з Беларусі.

Прадстаўнікі турфірмаў кажуць, што аднадзённы тур у зону адчужэння каштуе ад 49 да 139 долараў. Кошт залежыць ад даты паездкі, ад таго, індывідуальны гэта тур або групавы, а таксама ад выбару харчавання і інвентару, у тым ліку дазіметраў.

Святлана БУСЬКО.

Падзея

Купіць білет, знайсці платформу

На новым брэсцкім аўтавакзале пратэсціравалі сістэму навігацыі для невідущых

Нядаўна ўрачыста адкрылі новы аўтавакзал у Брэсце, а дзямі тут прайшло першае мерапрыемства. Людзі з праблемамі зроку сабраліся з усіх рэгіёнаў краіны і апрабавалі новую сістэму навігацыі для невідущых.

Падрабязна аб сістэме «Крокі на гукі» было расказана ў нумары нашай газеты за 5 чэрвеня. Мабільная праграма ўсталяваліваецца на гаджэт, і чалавек рухаецца па ўказанні ўласнага смартфона. А на вакзале прадстаўнікі таварыства інвалідаў па зроку прайшлі ўсе этапы пасажыра, якому трэба купіць білет і выправіцца ў паездку. Гэта для відущых пасажыраў працэдура выглядае проста: прыехаў на вакзал, пастаў у чэрце, набыў квіток ды і пакрочыў на платформу, якая ўказана ў білеце. Для людзей з парушэннем зроку нават уваходныя дзверы знайсці бывае не вельмі проста.

Дык вось, новая сістэма, створаная ўстановай рэабілітацыі інвалідаў па зроку Міхаіл АН-ТОНЕНКА адзначае, што вакзал у Брэсце пабудаваны з улікам патрэб людзей, што маюць абмежаваныя магчымасці. Пра гэта сведчаць «разумныя» дарожкі на ўсёй прываказальнай тэрыторыі і прыстасаваны ўнутры платформы. А з сістэмай «Крокі на гукі» невідущым чалавеку тут можна абшыцца і без стэртанай дапамогі.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

СВЕДЕНИЯ О РЕЗУЛЬТАТЕ ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «ПЛАТЕЖ НА УДАЧУ С ВТБ И MASTERCARD»

Организатор рекламной игры: ЗАО Банк ВТБ (Беларусь), УНП 101165625, г. Минск, ул. Московская, д. 14. Наименование Рекламной игры: «Платеж на удачу с ВТБ и Mastercard».

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Открытое акционерное общество «Мехколлонна № 93» (далее – ОАО «Мехколлонна № 93»), расположенное по адресу: г. Минск, ул. Бабушкина, д. 13, сообщает о том, что наблюдательным советом ОАО «Мехколлонна № 93» принято решение о проведении 27 июня 2019 года в 11.00 внеочередного общего собрания акционеров (протокол № 4 от 10.06.2019 года), согласно п. 30 Устава ОАО «Мехколлонна № 93».

Место проведения собрания: 220024, г. Минск, ул. Бабушкина, 13, кабинет 303. Форма проведения – очная. Повестка дня внеочередного общего собрания акционеров ОАО «Мехколлонна № 93»:

1. О реорганизации Общества в форме выделения из него общества с ограниченной ответственностью. 2. О составе участников создаваемого в результате выделения общества с ограниченной ответственностью. 3. Об определении условий выделения общества с ограниченной ответственностью. 4. Об утверждении цены выкупа акций Общества по требованию акционеров Общества.

Центр Промышленной Оценки

Организация аукционов Оценка всех видов имущества

Центр Промышленной Оценки

Организация аукционов Оценка всех видов имущества

Центр Промышленной Оценки

Организация аукционов Оценка всех видов имущества

Центр Промышленной Оценки

Организация аукционов Оценка всех видов имущества

Центр Промышленной Оценки

Организация аукционов Оценка всех видов имущества

Центр Промышленной Оценки

Организация аукционов Оценка всех видов имущества

ОБОБЩЕННЫЙ ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2018 ГОДА

Table with 4 columns: Item, 2018, 2017, 2017 (revised). Rows include Income, Expenses, Profit, and other financial metrics.

ОБОБЩЕННЫЙ ОТЧЕТ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2018 ГОДА

Table with 4 columns: Item, 2018, 2017, 2017 (revised). Rows include Total Income, Expenses, and Net Income.

ОБОБЩЕННЫЙ КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ О ФИНАНСОВОМ ПОЛОЖЕНИИ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2018 ГОДА

Table with 4 columns: Item, 2018, 2017, 2017 (revised). Rows include Assets, Liabilities, and Equity.

ОБОБЩЕННЫЙ КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИЯХ В КАПИТАЛЕ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2018 ГОДА

Table with 7 columns: Date, Paid-up, Own, Reserve, Accumulated, Total, Share. Rows show changes in capital components over time.

РУП «Институт недвижимости и оценки» (организатор аукциона) извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Витебскоблавтотранс» (продавец), находящегося в г. Орша, ул. В. Ленина, 161

Лот № 1, состав: 1. Здание автомастерской на 26 мест, инв. № 240/С-21028. Площадь – 1308,4 кв. м. Г. п. – 1974. Земельный участок: кадастровый номер 223650100001015277, площадь – 0,7015 га. Право постоянного пользования. 2. Оборудование на сайте Организатора аукциона (по бу).

Table with 4 columns: Item, 2018, 2017, 2017 (revised). Rows include Income, Expenses, Profit, and other financial metrics.

ОБОБЩЕННЫЙ КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2018 ГОДА

Table with 4 columns: Item, 2018, 2017, 2017 (revised). Rows include Cash flow from operations, investing, and financing.

Table with 4 columns: Item, 2018, 2017, 2017 (revised). Rows include Cash flow from operations, investing, and financing.

Table with 4 columns: Item, 2018, 2017, 2017 (revised). Rows include Cash flow from operations, investing, and financing.

Бухгалтерская отчетность в полном объеме опубликована на странице сайта: https://www.belarb.by/rus/about/pokazateli-deyatelnosti-finansovaya-otchetnost/konsolidirovannaya-finansovaya-otchetnost/konsolidirovannaya-kvartalnaya-otchetnost/na-otchetnyy-datu-01-04/

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 2 от 13 февраля 2019 года выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.

ООО «КПМГ» Пр-т Дзержинского, 57, пом. 53, офис 53-2, 220089, Минск, Беларусь

Аудиторское заключение независимых аудиторов об обобщенной консолидированной финансовой отчетности Акционером и руководству Открытого акционерного общества «Белагпромпобанк»

Мнение Обобщенная консолидированная финансовая отчетность, состоящая из обобщенного консолидированного отчета о финансовом положении по состоянию на 31 декабря 2018 года, обобщенных консолидированных отчетов о прибыли и убытках, о совокупном доходе, изменениях в капитале и движении денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, подготовлена на основе проаудированной консолидированной финансовой отчетности Открытого акционерного общества «Белагпромпобанк» (далее – «Банк») и его дочерних предприятий (далее – «Группа») по состоянию на и за год, закончившийся 31 декабря 2018 года.

По нашему мнению, прилагаемая обобщенная консолидированная финансовая отчетность согласуется во всех существенных аспектах с проаудированной консолидированной финансовой отчетностью в соответствии с требованиями Инструкции «О раскрытии информации о деятельности банка, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь», небанковской кредитно-финансовой организации, банковской группы и банковского холдинга», утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11 января 2013 года № 19 (с учетом изменений и дополнений).

Обобщенная консолидированная финансовая отчетность Обобщенная консолидированная финансовая отчетность не содержит всех раскрытий, требуемых Международными стандартами финансовой отчетности. Вследствие этого чтение обобщенной консолидированной финансовой отчетности и нашего заключения об этой отчетности не заменяет чтения проаудированной консолидированной финансовой отчетности Группы и нашего заключения об этой отчетности.

Проаудированная консолидированная финансовая отчетность и наше заключение об этой отчетности В нашем заключении, датированном 21 мая 2019 года, мы выразили немодифицированное мнение о проаудированной годовой консолидированной финансовой отчетности. Наше заключение также включает описание ключевых вопросов аудита.

Ответственность руководства за обобщенную консолидированную финансовую отчетность Руководство несет ответственность за подготовку обобщенной консолидированной финансовой отчетности в соответствии с требованиями Инструкции «О раскрытии информации о деятельности банка, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь», небанковской кредитно-финансовой организации, банковской группы и банковского холдинга», утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11 января 2013 года № 19 (с учетом изменений и дополнений).

Ответственность аудиторов Наша ответственность заключается в выражении мнения о том, соответствует ли обобщенная консолидированная финансовая отчетность во всех существенных аспектах проаудированной консолидированной финансовой отчетности на основе наших процедур, проведенных в соответствии с Международным стандартом аудита (МСА) 810 «Задания по предоставлению заключения об обобщенной финансовой отчетности».

Эдгар Вольсис Партнер Заместитель директора по общему аудиту 21 мая 2019 года

Сведения об аудиторской организации: Общество с ограниченной ответственностью «КПМГ», фирма – член сети независимых фирм КПМГ, входящих в состав КПМГ Интернешнл Кооператив («КПМГ-Интернешнл»), ассоциация, созданной по законодательству Швейцарии.

Место нахождения: 220012, Республика Беларусь, город Минск, ул. Платонова, д. 49, помещение № 26-7. Государственная регистрация: Свидетельство о государственной регистрации выдано Юридическим госисполкомом на основании решения от 10.02.2011 г. регистрационный номер в ЕПР юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 191344140.

Table with 2 columns: Name, Address. Rows include company name and address details.

УНП 690606279

Краіна Здароўя

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 287-18-36.

Будзьце пільныя

КАБ НЕ НАБЫЦЬ САПСАВАНЫЯ ПРАДУКТЫ...

З пачатку гэтага года ў выніку прыватнага прадукцыі, якая не адпавядала патрабаванням бяспекі. Больш за 49 тон забаронена да рэалізацыі. Пра гэта паведаміла загадчык аддзялення гігіены харчавання Рэспубліканскага цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Вія ШУКЕВІЧ. Таксама спецыяліст расказала, на што варта звяртаць увагу, каб не набыць сапсаваныя прадукты.

Самыя распаўсюджаныя парушэнні, якія дапускаюць магазіны, — парушэнні ўмоў захоўвання і рэалізацыі, тэрмінаў прыдатнасці тавару, яго маркіроўкі, адсутнасць дакументаў, якія пацвярджаюць якасць і бяспеку, нездавальняючы санітарны стан аб'ектаў, абсталявання і інвентару.

— У любым магазіне звяртаць увагу на санітарны стан гандлёвай залы, знешні выгляд прадаўца, на тэрмін прыдатнасці прадукцыі. Калі тавар выклікае сумненні, напрасіце дакументы, якія пацвярджаюць яго якасць і бяспеку, — раіць Вія Шукевіч.

Спецыяліст нагадвае, што харчовыя прадукты, якія хутка псуецца, патрабуюць асаблівых умоў рэалізацыі і захоўвання. — Яны рэалізуюцца пры тэмпературы 4 (+-2) градусаў. У магазіне павінен быць халадзільнік, які спраўна працуе. Цяпер яны з тэрмометрамі, і нескладана правярць, пры якой тэмпературы захоўваюцца прадукты. Калі вы заўважылі, што халадзільнае абсталяванне працуе незфектыўна, тавар у такім магазіне лепш не набываць, — адзначае суразмоўніца.

Таксама ў перыяд летняй спекі важна старанна прытрымлівацца правілаў пры прыгатаванні і захоўванні страў. Перад тым як чысціць фрукты, у прыватнасці апельсіны, мандарыны, бананы, іх варта спаласнуць у кіпячай вадзе.

Харчовыя прадукты павінны захоўвацца ў месцах, недаступных для насякомых, грызуноў і хатніх жывёл. Пры транспарціроўцы ежы, якая хутка псуецца, неабходна выкарыстоўваць тэрмакантэйнеры. Акрамя гэтага, важна мыць рукі перад прыгатаваннем ежы, прымяняць асобныя дошкі для сырой і гатовай прадукцыі, прыгатаваннага стравы хутка ахалоджваць і змяшчаць у халадзільнік. Калі вы адчуваеце сімптомы атручвання — боль у жываце, мляоснасць і іншае, — у такім стане гатаваць не рэкамендуецца ні для сябе, ні для іншых.

Як адзначае загадчык аддзела эпідэміялогіі Рэспубліканскага цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Уладзімір ПАШКОВІЧ, сёння назіраецца зніжэнне захваральнасці на кішчочныя інфекцыі на 12%, у тым ліку і на вірусныя. А змяншэнне выпадкаў віруснага гепатыту А адзначаецца на 70%.

— Пакуль эпідэміялагічная сітуацыя спрыяльная. Аднак пачынаецца сезон адпачынку, і не ўсюды становіцца такое ж спакойнае. Пры выбары краіны для паездкі варта даведацца аб эпідэміялагічнай сітуацыі ў гэтым рэгіёне. Важна аформіць медыцынскую страхоўку — яна дазваляе атрымаць медыцынскую дапамогу, — нагадвае эксперт. — Інфекцыйныя захворванні здараюцца, калі бактэрыі і вірусы трапляюць у арганізм праз нямытыя рукі, някасную ваду і прадукты харчавання. Таму сачыце за гігіенай на адпачынку: выкарыстоўвайце бутэляваную ваду, харчуйцеся ў дазволеных тураператарам месцах, не набывайце прадукты на стыхійных рынках. Для ахалоджвання напоў не выкарыстоўвайце лёд, прыгатаваны з невідомых крыніц.

Калі пасля вяртання з-за мяжы вы адчулі сябе дрэнна, звярніцеся да ўрача і раскажыце, дзе адпачывалі. Не варта займацца самалячэннем, у тым ліку самастойна прызначаць сабе антыбіётыкі.

Як дапамагчы дзіцяці адаптавацца і нічога не забыць

Куды адправіць дзіця: у лагер ці да бабулі ў вёску? Штогод тысячы бацькоў задаюць сабе гэта пытанне. З летам многія звязваюць спадзяванні на аздаруўленне і загартоўванне. Хтосці адвоніць дзіця на ўсё лета ў вёску ці на дачу, іншыя едуць на мора, а для кагосьці летнія лагеры — выдатнае выйсце з сітуацыі. Але тут не заўсёды ўсё праходзіць гладка.

Што трэба ўлічваць бацькам

Перш чым адправіць дзіця ў лагер, бацькі павінны ўлічваць некалькі асаблівасцяў. Па-першае, ці ёсць у самога дзіцяці жаданне туды ехаць. Па-другое, ці дазваляюць узрост, яго характар, псіхалагічныя якасці на доўгі час заставацца без бацькоў? Агматычны узрост, з якога можна адправіць дзіця ў лагер, — восем гадоў. Па-трэцяе, ці дазваляе здароўе малага вытрымаць строга распарадак жыцця ў арганізаваным дзіцячым калектыве?

Калі на гэтыя пытанні ў вас ёсць станоўчы адказ, можна смела рыхтаваць дзіця да паездкі.

Падрыхтоўка да ад'езду

— Калі дзіця ведае ад равеснікаў, што такое лагер і колькі там цікавага, то ў яго хутчэй за ўсё сфарміравана пазітыўная матывацыя, і бацькам варта падтрымаць гэты станоўчы зарад, — адзначае інструктар-валеолог 3-й гарадской дзіцячай клінічнай паліклінікі Мінска Ірына БРЫТВІЧ. — Калі ў малага такой інфармацыі няма і яго адчувае трыгоў мамы і таты, то яму будзе складана адаптавацца да новых умоў. Дзеці вельмі ўспрымальныя да хваляванняў дарослых. Таму чым спакойней бацькі будуць рэагаваць на яго ад'езд, тым лягчэй дзіця ўспрыме расставанне і новыя ўмовы жыцця ў лагеры.

Бацькам пажадана сабраць як мага больш інфармацыі і расказаць дзіцяці, дзе знаходзіцца лагер, які ўмовы, гурткі, секцыі і забавы там ёсць, хто будзе ў яго выхавальнікам, калі можна будзе да яго прыезджаць і іншае. Гэта дапаможа сфарміраваць у малага цікавае да новых знаёмстваў і заняткаў.

Важна не забываць абмеркаваць з дзецьмі правілы і нормы паводзінаў у калектыве, пагаварыць аб шкодзе курэння і алкаголю, аб захаванні мер бяспекі ў лагеры, беражлівых

адносінах да маёмасці, правілах паводзінаў на вадзе.

Перад паездкай бацькі могуць даведацца пра адрасы дзетка, якія едуць у лагер разам з вашым малым, і пазнаёміць іх загадзя — разам будзе лягчэй адаптавацца ў новым калектыве.

Што ўзяць?

Дзіця павінна прымаць актыўны ўдзел у падборы экіпіроўкі для лагера. Неабходна браць з сабой толькі тры рэчы, без якіх хлопчыку ці дзяўчынке немагчыма абысціся на працягу 3—4 тыдняў. Сама сумка павінна быць з моцным корпусам і ручкамі. Пажадана, каб яна не была грувасткай і змяшчалася ў шафу.

Асабліва старанна варта збіраць прадметы асабістай гігіены. Абавязкова трэба з сабой узяць:

- Зубную шчотку і пасту;
- Туалетнае мыла ў мыльніцы;
- Гаспадарчае мыла ці пакецік пральнага парашку для мыцця ніжняй бялізны і шкарпэтак;
- Мачалку і шампунь, таксама, магчыма, пажыўны і сонцаахоўны крэм;
- Расчоску ці шчотку для валасоў, нажніцы для пазноццяў;
- Сродкі ад камароў і кляшчоў (рэпеленты).

Варта растлумачыць дзіцяці, што абменьвацца расчоскамі, мачалкай, адзеннем і іншымі асабістымі прадметамі ні ў якім разе нельга па правілах гігіены. Падчас прагулак у лесе праз 1—2 гадзіны дзеці павінны праводзіць рэгулярныя сама- і ўзаемаагляды адзення і скуры на наяўнасць кляшчоў (на аднатонным светлым адзенні кляшчы больш заўважныя).

Адзенне і абутак павінны ўключаць:

- Спартыўны касцюм і закрыты спартыўны абутак;
- Купальнік, плаўкі;
- Адзенне для паўсядзённай носкі (1—2 камплекты);

АСЦЯРОЖНА: СПЁКА!

У сувязі з наступленнем спякотнага надвор'я Міністэрства аховы здароўя звяртае увагу на небяспеку атрымання цэплага ўдару. Медыкі рэкамендуюць прытрымлівацца пільнага рэжыму і насіць галаўныя ўборы.

Найбольш да цэплага ўдару схільны пажылыя людзі і дзеці. У нованароджаных працэсы тэрмарэгуляцыі развітыя не ў поўнай меры, з узрастаннем яны таксама гарэшаецца. Да групы рызыкі адносяцца і цяжарныя жанчыны.

Асноўнай прычынай цэплага ўдару з'яўляецца ўздзеянне высокай тэмпературы ва ўмовах высокай вільготнасці. Таксама цэплага ўдар можа ўзнікнуць з-за нашоўнага цэплага і сінтэтычнага адзення.

У гарачае надвор'е рэкамендуецца насіць лёгкае адзенне з натуральных тканін (льну, бавоўны) і піць больш вады. Па магчымасці ўстанавіць дома кандыцыянер. Перад тым, як ужываць лекавыя сродкі, пракансультвацца з урачом. Не пакідаць аўтамабіль на сонцы, калі ж гэта здарылася, не сядзьце у

гарачай машыне больш за 10 хвілін. Пазбягаць цяжкай фізічнай нагрукі і сачыць за тым, каб дзеці не гулялі ў гарачае надвор'е пад адкрытым сонцам.

Высокая тэмпература цела (40 градусаў і вышэй) з'яўляецца галоўнай прыкметай цэплага ўдару. Часта да яе дадаецца смага, адсутнасць патааддзялення, пачашчаныя дыханне і сэрцабіццё, пульсуючы галаўны боль. Са з'яўленнем такіх сімптомаў неабходна неадкладна выклікаць хуткую дапамогу.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Каб помнілі...

АДЗІН ДЗЕНЬ ВАЙНЫ

Свой дзень народзінаў гэта жанчына можа святкаваць двойчы. Калі верыць пашпарту, Яніна Іосіфаўна Бувейч-Колесень нарадзілася ў вёсцы Вішанькі Чашніцкага раёна 25 мая, а калі расказам родных, то 9 сакавіка таго ж 1944-га...

Асноўны ўдар па партызанках Лепельска-Ушацкай зоны рыхтавала баявая група фон Готберга. Злучэнні СС і паліцыі разлічвалі акалічаныя і знішчылі «лясных бандытаў». Каб гэтага не сталася, партызанам не хапала зброі. Здабыць яе вырасцілі ў саміх ворагаў: зрабілі засаду на дарозе Вішанькі — Грачэвічы, напалі на калону гітлераўцаў і знішчылі іх больш за дзясятка немцаў, узброіліся самі.

Бой гэты адбыўся раніцай, а ўжо апоўдні карнікі ўварваліся ў хату вішанькаў Бувейч. Цяжарную Міхаліну, яе мужа і сына Стаса выпінулі на вуліцу, дзе ўжо сабраўся натоўп, пад канвоём павялі ў пачатак вёскі. Восем самых дужых мужчын (у тым ліку Іосіфа Бувейча) там адлучылі ад іншых і пагналі ў бок Іканак. Астатніх, зачыніўшы ў хатах Петуховых і Шумановічаў, паддалі...

Стась з матуляй і дзевяцігадовым суседнем Яфімам Бульнінкам апынуліся ля вакна палаючай хаты... Хлопчыкі выбілі шыбу, вылезлі вонкі самі, дапамагі Міхаліне. Потым, пад кулямі, пабеглі да лесу...

Іх, усіх трынаццаць, параніла, але найгорш прышлося Міхаліне. Яна, цяжарная, упала і, здавалася, ужо сыходзіла крывёй. Ва ўсякім разе, двое карнікаў, апынуўшыся побач, схіліліся над ёй, прызналі мёртвай і пайшлі. Яна ж, трохі схакаўшы і сабраўшы апошнія сілы, папаўзла далей — уратавалася сама і ўратавала дачушку, Янечку...

А вось бацьку свайго Яніна Іосіфаўна так і не ўбачыла: васьмьмрых адлучаны ад іншых мужчын катавалі ў Іканках у хаце Шчарбаковых. Выгнаўшы адтуль гаспадары, вярнуўшыся дамоў, убачылі, што ўсе сцены там былі ў крыві. Ахвярам, мяркуючы па ўсім, пад пазноцці заганялі

іголкамі, целы аблівалі варам, а ўрэшце, амаль замучаных, завялі ў суседнюю Межыцу і з высокага абрыву скінулі ў рэчку. Праз нейкі час было знойдзена цела Івана Бульнінкіна. Яго пахавалі на мясцовых могілках.

...Выбрацца з палаючых хат пашчасціла не толькі Міхаліне ды хлопчыкам, а яшчэ дзвюм дзяўчынкам Веры Бульнінкі і Марфе Атрашкевіч, а таксама іх родным. Уратаваліся і тыя, хто, як толькі пачуў пра немцаў, паўцкалі з хат.

Пасля вызвалення яны пачалі новае жыццё. Міхаліне з дзецьмі дзядзька дапамог адбудаваць хату. У ёй Яніна і вырасла, потым паехала ў Барысаў да брата.

Мама іх, Міхаліна, заставалася ў Вішаньках, працавала ў калгасе, замуж болей не выйшла, хоць жанчына была прыгожая. Пад старасць яна пераехала да Яніны ў горад, дзе, дарчы, яшчэ раз перажыла выпрабаванне агнём. З-за свавольства суседскіх хлопчыкоў узнік пажар. Міхаліна ў хаце была адна і нібы зноў вярнулася ў той дзень вайны, калі абарвалася жывіцца 114 яе аднавяскоўцаў.

...Родныя Вішанькі Яніна Іосіфаўна прыязджае амаль кожны год: успамінае дзяцінства, сустракаецца з вясцоўцамі, спрод якіх усё менш і менш становіцца тых, хто памятае жудасны дзень расправы.

Ірына Торбіна, г. Чашнікі.

Яніна Бувейч-Колесень.

Мемарыял у Вішаньках.

Мемарыял у Вішаньках.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Рэзананс

АГРЭСАРАЎ СТАНЕ МЕНШ

Гадоў з 20 ужо пастаянна чытаю «Звязду», не раз парывалася напісаць, бо многія артыкулы, як той казаў, чаплялі за жывое. Асабліва — калі размова ішла пра гаротны лёс нашай мовы, пра вёскі, дзе дажываюць апошнія жыхары, ці нашу зямлю. Так атрымалася, што ад бацькоў мы прынялі яе жывой і больш якой перададзім...

Трыгога, згадзіцеся, небеспадаўная, бо, што і казаць, зарастаюць нашы гароды і ўзлескі рознай нечысцю, цяжка з ёю змагацца, але ж неяк трэба, бо ніхто не вытравіць той жа баршчэўнік на подступах да сядзібы і канадскі сумнік на могілках. Трэба неяк самім.

Мы з мужам пазалетась купілі хату ў вёсцы. Да гэтага яна гадоў з дзесяць пуставала, і сям'я — сорак сотак зямлі — проста патанала ў розным быліннягу. Нешта мы адразу ж высеклі, нешта спрабавалі павыдзіраць з каранямі... З баршчэўнікам і сумнікам знаёмы аграном параіў змагацца з дапамогай касы: казаў, што калі штогод двойчы ў сезон іх скошваць, то гадоў праз пяць гэтыя агрэсары вымруць.

Так доўга чакаць нам, вядома ж, не хацелася, таму баршчэўнік (яго, на шчасце, не так шмат было) мы з усімі неабходнымі перасцярогамі проста выкапалі, а вось сумнік ужо касілі.

І што вы думаеце — ён спалохаўся? Нават не збраўся: ён з новай сілай адрастаў і вырастаў, а месцамі — ён з нават паспявай зацвітаў і выспеліць насенне!

Мы зжынали яго і спальвалі ды працягвалі ваяваць з каранямі. Выкопваць іх, адразу скажу, справа не жаночая, асабліва калі кусты вялікія. Тут і вострая рыдлёўка патрэбна, і сіла немалая...

Хоць і шкада было зямлю, некалькі разоў прымянялі ядахімікаты. Зноў жа не скажу, што гэта панацея... А таму старыя кусты паблізу ад хаты мы вырашылі ўзяць хітрацю. Летась па вясне накрылі іх старымі шпалерамі і аначуамі, засыпалі сломам зямлі, наверх насадзілі нізкарослых аксамітак. Атрымалася вельмі прыгожыя горкі, пад якімі, мы спадзяёмся, ужо канчаткова загінулі карані расліны-агрэсара.

...Яе, дарэчы, нездарма так называюць. І правільна пішуць, што насываецца, што не вывесці. Мы паспрабавалі, у нас нешта атрымалася. Магчыма, атрымаецца і ў вас? Усё ж адным агрэсарам стане менш... Хоць у адным асобна ўзятым гародчыку.

Альбо абгародцы на могілках.

Г. Мінск.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Чалавек — чалавеку

«ЗУБЫ ВЫРАСТУЦЬ НОВЫЯ...»

У апошнія гады перад выхадом на пенсію я працавала ў школе-інтэрнаце для дзяцей-сірот. Класы там былі вялікія — да 40 чалавек (вось і ўтрымай дысцыпліну!), вучні ўвесь час мяняліся... Некага перавозілі ў іншыя школы, нехта «паступіў» у нашу... І ўсе, вядома ж, з рознымі ведамі. Не дзіва, што з многімі вучнямі трэба было займацца дадаткова. Але ж дзеці ёсць дзеці: з імі то цяжка, то весела.

Дзіма, помню, прыйшоў у пяты клас. Кучаравы, бялявы, шустры, на ўроках ён стараўся адказаць першым, нават не падумаўшы. На пытанне, якія атмасферныя ападкі бываюць увосень, адказаў, напрыклад: «Яблікі, грушы, слівы...» Цікавае тлумачэнне даў і слову «лазня». Гэта, маўляў, не што іншае, як... «лаз», «дзірка ў плоце», у якую можна некуды пралезці...

Шасцікласнік Гена якраз наадварот быў чарнявы і вельмі майклівы. Ён не любіў падыміць руку, быццам баяўся — ці то пытанню, ці то сваім адказам. А тут...

Ідзе неяк раз урок паўтарэння, вучні быццам навыперадкі спяшаюцца паказаць свае веды: пытанне — адказ, пытанне — адказ, адзін перад адным.

Гена, як звычайна, сядзіць ціха. І раптам... цягне руку, нават трасе ёю! Ну, думаю, нешта ведае... Адважыўся хлопчык!.. Выклікаю і чую: «Калі ласка, выключце святло. У класе ж сонца свеціць!»

Дзеці ў рогат: Гена — бач — за эканомію...

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Каб помнілі...

— Калі ласка, пасядзіце са мной. Ну як тут адмовіць, як не прысесці — хоць на некалькі хвілін (болей нельга, бо іншыя дзеці будуць раўнаваць)...

А Міхасюк таго і дастаткова: ён шчасліва ўсмехаецца і засынае. Прыехаўшы дамоў, расказваю пра гэта ўнучкам, і мая чатырохгадовая Хрысцінка раптам кажа:

— Ён жа і яшчэ праз некалькі дзён падбягае... заплаканы.

— Што здарылася? — пытаю ў малаго.

— Ты во, паглядзіце, — палычыкам тычэе ў рот, — мой зубік выпіў.

— Нічога, — сулапоўваю, — гэта ж малочны. Іншыя, дзіцячыя зубы, таксама выпадаць, а вырастаць новыя, моцныя, як у дарослых.

— А потым залатыя, як у вас? — радуецца Міхас.

...Гэта была наша апошняя сустрэча. Хлопчыка забралі ў санаторную школу, і я пра яго больш нічога не чула.

У хуткім часе перастала існаваць і наша школа-інтэрнат: там размясціліся ліцэй, там вучацца іншыя дзеці, з якімі ўжо іншым настаянікам то цяжка, то весела.

Леанарда Аляшэвіч, г. Сморгонь.

След на зямлі

УСІМ ДАХАМ ДАХ!

Жыхар вёскі Хадзязвічы Слонімскага раёна Рыгор Важэйка пачаў будаваць сабе хату недзе пасля вайны. Сцены паставіў хутка, а вась на даху — вырашыў скааноміць: скарыстаў гільзамі ад снарадаў.

У лесе іх тады ваявалася шмат. Так што вясцоўца заставаўся запрэжы каян, назбіраць, прывезці дамоў, потым зубілам высець роўныя кавалачкі металу. Імі і накрыты яго хата, веранда, хлеў. Цяпер на сядзібе гэтага ўмельца і працаголіка знаходзіцца мясцовы ФАП. І дах над ім — ну як новы! «Тысячу гадоў прастаніць», — кажуць вясцоўцы.

Л. Вайтовіч, Сяргей ЧЫГРЫН, фота аўтара.

Пошту чытала Валянціна ДОЎНАР.

Беларусь памятае

ПАКУТНІКІ БРОННАЙ ГАРЫ

Страшна ўяўляць, як нішчылі ў вайну людзей, калі сто, дзвесце, трыста чалавек адразу становіліся ахвярамі злой волі карнікаў. Па краіне, як ведаем, такіх вёсак шмат. А тут больш за пяцьдзесят тысяч адрозу... Нашы райцэнтры налічваюць па 10—15 тысяч чалавек. А калі — 50 000 — гэта ўжо немалы горад, гэта якраз населеныя даваеннага Брэста... Іх тут забівалі. І рабіў гэта не аўтамат, якая-небудзь пяхельная машына, тое тварылі жывыя людзі, якія ўздзімалі зброю для кожнага выстралу. Праўда, на немаўлят куль не трацілі, галавы аб дрэва — і ў яму, часцей на вачах у маці. Вось што такое Бронная Гара.

Каляіна смерці

Калі ў Брэсце напярэдадні святкавання 1000-годдзя вайна нечакана нагадала пра сябе рэшткі больш як 1000 чалавек у раёне новабудулі, у кантэксце размовы пра гэта увесць час згадвалі Бронную Гару Бярозаўскага раёна. Менавіта ва ўрочышчы Бронная Гара расстрэльвалі вязняў Брэсцкага гета. А калі праходзіла перапахаванне, гаварылі, чаму ў паднятых рэштках было так многа дзіцячых касцей. Некалькі соцень. Відаць, многія, хто адпраўляўся ў апошні свой шлях на Бронную Гару, хавалі дзіцяці ў падвалах ды розных закутках у кволай надзеі: раптам выратуецца. Але пасля адпраўкі апошніх вагонаў карнікі з нямецкай педантычнасцю правялі зачыстку. Знясіленых, спалоханых малых стралялі на месцы, трупы пакідалі. Як і дарослых, хто нейкім чынам застаўся.

Бронная Гара стала найбольш трагічнай старонкай Халакосту на Брэсцкай вадзе. Даўно займаецца вывучэннем гісторыі, шчыры над увекавечаннем памяці нявінных ахвяр мясцовага жыхарка, настаўніца па прафесіі, Лізавета МШАР. Лізавета Барысаўна шмат гадоў шукала і распытвала сведак трагедыі, працавала ў Брэсцкім архіве, сабрала багаты матэрыял для музейнага пакоя. Сёння нічо лепш за яе не раскажа аб падзеях 1942 года ў гэтых мясцінах. Лізавета Мшар двойчы запрашалі ў Ізраіль, яна была ў музейным комплексе Яд Вашэм. Прывезла адтуль некаторыя матэрыялы і для свайго музея.

З Лізаветай Барысаўнай едзем да помнікаў. Ад чыгуначнага пераезда ў лес вядзе старая жвавая каляя. Па ёй і падганялі вагоны з людзьмі. Але пачатку тэрыторыя рыхтавалася. Пачынаючы з мая мясцовыя жыхары ў лесе капалі ямы даўжынёй ад 25 да 50 метраў, шырынёй 10—12 метраў і глыбінёй чатыры метры. Ім казалі, што там будзе захоўвацца бульба. Ямы прыбывалі са станцыі Драгічын, Янова, Гарадзец. Везлі ў абсалютнай большасці яўрэяў. Пазней будзе зменька людзей іншых нацыянальнасцяў — беларусаў, палякаў — вязняў брэсцкай турмы. Усяго на Бронную Гару прыгнані 186 вагонаў з асуджанымі на смерць.

Механізм знішчэння

Пасля дажджкоў у селітнёвую чэрвеньскую спёку лес аж буяе ад сакавітай зеляніны. Разнатраўе і кветкі, россып птушчынных галасоў, сярэд якіх выдзяляецца зялёна. Зноў праслухоўваю дыктафонны запіс, і ў гэтым звычайным зялёным адліку падаецца нейкая злавеснасць. Яна адлічвае гады без іх, тых, хто застаўся, хто не змог убачыць сваіх дзіцяці і ўнукаў, чые дзеці не нарадзіліся і не ўбачылі гэты свет.

Сельская настаўніца шмат гадоў па крупінках

Лізавета Барысаўна раскажае, што людзей выгружалі з вагонаў, падганялі да падрыхтаваных ям і загадалі распранацца дагала. Вось такіх, абсалютна голых, укладвалі на дно ямы тварам уніз шчыльна адно да аднаго. Потым метадычна расстрэльвалі з аўтаматаў у галаву. Падыходзіла другая партыя, на першы рад мёртвых цел укладваліся жывыя, гэтак жа знішчаліся. І так да поўнага запавунення ямы. Затым трупы перасыпалі вапнай і засыпалі. Пачыналася новая яма. Ды чалавек — істота жывучая. Як правіла, свежыя насыпы некалькі дзён варушыліся, адтуль сачылася кроў — расказвалі школьным следдзігам мясцовыя жыхары. Але падыходзіць сюды ім забаранялася пад страхам смерці.

Апошнія эшалоны прыходзілі ў лістападзе. І вязняў Брэсцкага гета гналі голых да ям ужо ў холад і мороз... У настаўніцы-кранянаўцы часта птыліся экскурсанты, чаму ж яны так пакорна ішлі на смерць, чаму не разбягаліся, не спрабавалі аказаць супраціў, каб хоць некаму выратавацца. Адказ у яе ёсць. Людзі былі знясіленыя жыццём у гета. Холад, голад, хваробы, вялікая скучанасць сеялі роспач і адчай. Да таго ж акупанты адсякалі магчымасць супраціўлення: маладыя здаровыя мужчын расстрэльвалі раней. Сюды найбольш везлі жанчын, старых і дзіцяці. З пачатку арганізацыі гета яўрэяў абклалі кантрыбуцыямі, іх прымушалі плаціць за кожны лішні дзень жыцця. А калі адабралі золата, іншыя каштоўныя рэчы, тады і падганялі эшалоны. У вагоны набівалі столькі людзей, што многія не вытрымлівалі дарогу.

Без надзеі на выратаванне

Пасля вайны, калі працавала дзяржаўная камісія па расследаванні злачынстваў фашызму, намеснік начальніка станцыі Бронная Гара Раман Новіс даў шмат звестак пра эшалоны смяротнікаў, пра колькасць вагонаў і людзей. Тады пратакол камісіі засведчыў такія паказанні Новіса: «Мёртвыя паяўляліся ад знясілення і моцнай цісканні пры малым паступленні паветра». Людзей везлі ў закрытых вагонах, лепш было толькі таму, хто стаў ля сцяны з якой-небудзь шчыльнай. Мёртвых выгружалі на станцыі, а жывыя ішлі без усялякага супраціў у надзеі, што усё гэта нарэшце скончыцца.

Хоць былі і судам выратаваныя. Паводле афіцыйных звестак, за час расстрэлаў на Броннай Гары выжылі 19 чалавек. Найбольш — дзякуючы мясцовым жыхарам, якіх іх выратавалі. Расказвалі яшчэ адну гісторыю, не ўлічаную афіцыйнымі звесткамі. Да вайны ў гэтых мясцінах працавала ўрач па прозвішчы Гольцфайн. Аднойчы яна вылечыла ад цяжкай хваробы вясковага хлопчыка. Дык вось яго бацька, калі даведаўся пра гэты іх страшны шлях, пад'ехаў на падворце з сенам, злучыўся і выпяціў жанчыну з натоўпу, схваў у сене і вывез. Казалі, што да канца вайны доктарка хавалася ў Пружанскім манастыры, а потым з'ехала да дачкі ў Францыю. Былі яшчэ шчодрыя гісторыі выратавання, але ж іх надта мала.

А тады, у 1942-м, фашысты завяршылі расстрэлы і склалі справаздачу аб паспяховым правядзенні аперацыі. І ўсё ж праз два гады яны вярнуліся на Бронную Гару, відаць, адчувалі пры адступленні, што за зробленае дэвядзца адказваць. І пастараліся схаваць сляды злачынства. Для гэтага выкарысталі былы лагер для ваеннапалонных. Разабралі 48 драўляных баракаў на бярвенні, зазеінічалі сто чалавек з палонных. Апошнія раскопвалі ямы, перакладвалі рэшткі трупай бярвенамі і спальвалі.

Вяскоўцы гаварылі, што два тыдні нельга было дыхаць ад куродымы, вокны і дзверы пакрываліся тлустай сажай. Калі кастры смерці адгарэлі, палонных расстралі, а на свежым попеле пасадзілі кусты і палічылі, што сляды злачынства схаваныя.

Такім чынам, ад людзей не засталася ні рэшткаў, ні магіл — зусім нічога. Камісія па расследаванні зафіксавала знойдзеныя шпількі, заколкі, металічныя гузікі, а зямля, паводле дакументаў, на плошчы звыш 16 тысяч квадратных метраў насычана трупаўнай масай і попелам ад спаленых касцей. «Некаторыя пішучы, што на Броннай Гары могілкі, пахаванне. Тут няма пахаванняў, усіх спалілі, да аднаго», — кажа Лізавета Мшар.

СТЭЛА З РЭК.

Помнікі і памяць

Менавіта дзякуючы гэтай нястомнай вясковай жанчынне удалося сабраць па крупінках трагічную гісторыю ўрочышча. Да 1991 года наогул нікому не дазвалялі вывучаць архівы па гэтай справе. Сакрэтнасці прыбаўлялі і размешчаная паблізу ракетная частка. Але настаўніца не супакойвалася. Яе падтрымліваў мясцовы сельвыканкам. Напіраўвалі пісьмы ў Мінабароны. Адтуль прыслалі пошукавы атрад. Парысе падзеі ўдалося аднавіць.

І вось у 1992 годзе ўстанавілі першы помнік. Камень-валун з таблічкай засведчыў, што на гэтым месцы было знішчана 50 тысяч савецкіх людзей. Тады яшчэ адзначалі 50-годдзе расстрэлу Брэсцкага гета. 15 кастрычніка сабралася шмат людзей. Асвяцілі помнік прадстаўнікі трох канфесій: іўдзейскай, праваслаўнай і каталіцкай. Грошы сабралі сваікі загінулых, мясцовыя жыхары. А праз два гады з'явіўся яшчэ адзін помнік, гранітны, з выявай паравоза, што вёз вагоны смертнікаў, і надпісам на іўрыце. Помнік паставіла сям'я Шлёмы Вайнштэйна.

Яго не напаткаў лёс вязняў гета, таму што Шлёма Ашэравіч ваваяў. А калі вярнуўся з фронту, даведаўся, што застаўся зусім адзін. Яго бацька, маці, тры сястры, двое братаў былі забітыя, не было суседзяў, сяброў, знаёмых. Ён потым гаварыў: «Я ведаў, што забіта многа, але тое, што забітыя ўсе, мне не прыходзіла ў галаву». З 23 тысяч яўрэяў, што складалі даваенную абшчыну Брэста, не засталася нікога». Незнаёмыя людзі жылі ў бацькоўскім доме і ў сотнях іншых дамоў. Шлёма Вайнштэйн потым стаў кіраўніком адноўленай маленкай брэсцкай абшчыны. На помніку яго сям'я напісала зварот да усіх людзей свету, каб памяталі ахвяры і бераглі мір.

збірае гісторыю трагедыі

А трэці помнік — стэлу з чыгуначных рэек са званам пасярэдзіне — паставілі да 50-годдзя вызвалення, у 1994-м. Тады прыехалі прадстаўнікі дыпламатычных мій многіх краін, сабралася многа людзей — згадвае Лізавета Барысаўна. Гэта агульны сімвалічны знак — рэйкі, па якіх везлі асуджаных на смерць, і зван памяці. Мемарыяльная дошка з'явілася нашмат пазней.

Тут бывае нямаля турыстаў. З розных краін свету прыязджаюць людзі, чые сваякі загінулі ў гэтым лесе. Аднойчы прыехала вялікая сям'я са Злучаных Штатаў Амерыкі, прадстаўнікі ўсіх палкаванняў. Самай старэйшай з той сямі было 93 гады, самай малодшай — 12. Бабуля прывезла дзіцяці, унукаў, праўнукаў, каб паказаць месца, дзе загінулі іх сваякі. Доўга стаяла галава роду каля стэлы з рэйкамі, а потым распарадзілася, каб сыны заняліся вырабам дошкі. На ёй на чатырох мовах — беларускай, англійскай, іўрыце і ідыш — напісана пра колькасць ахвяр Броннай Гары.

Тэрыторыю мемарыялаў падтрымлівае ў параду мясцовае ўлада. Старшыня Сакалоўскага сельскага Савета Наталля КАВАЛЕВІЧ раскажала, што ў гэтым ёй вельмі даламагае вайсковая частка, якая даўно перастала быць ракетнай. У часці, дарчы, ёсць вельмі прстойны музей. За адсутнасцю статусу яго называюць гістарычным пакоем, але там пакоюць некалькі. Адзін з раздзелаў музея прысвечаны Халакосту — трагедыі Броннай Гары. Экскурсовод Людміла Семанько паказала тэматычную экспазіцыю, зробленую з матэрыялаў Лізаветы Мшар.

Пратакты-присуды

А матэрыялаў гэтых у Лізаветы Барысаўны цэлыя папкі, яшчэ на адзін музей. Яна раскажала, як працавала ў Брэсцкім архіве. Там захоўваюцца пратаколы, якія складаліся на кожнага вязня Брэсцкага гета. Яны ўяўляюць сабой анкету са звесткамі пра чалавека, яго сям'ю і прымацаваным фота. У пратакол бацькоў уносілі дзіцяці да 14 гадоў. Ён жа служыў падставой для выдачы пашпарта, а за адсутнасцю пашпарта пагражала смерць. Гэтыя дакументы знайшлі выпадкова, калі ў 1994 годзе архіў пераыздаў на іншае месца. Доўга яны ляжалі ўбаку, не ўлічанымі...

— Для мяне гэта было ўзрушэнне, — раскажае былая настаўніца. — Адна справа хадзіць па полі, дзе ляжыць толькі попел. І другая — глядзець на здымкі канкрэтных людзей. Многія такія маладыя, прыгожыя, яны жылі, радаваліся, будавалі планы. Вось маці, у якой толькі ў маі нарадзіліся двойняты, далей — дачка галоўнага брэсцкага равіна Вольфа Салавейчыка, вось хлопеч, падобны на вядомага артыста тых часоў, я не магла адравацца, рабіла копіі, запісвала, — працягвае краязнаўца. — Усе яны потым стануць пакутнікамі Броннай Гары.

Як і сваякі заслужанай артысткі Расіі Алены Варабей, у дзявоцтве — Лебенбаўм. Каля дваццаці сваякоў па лініі бацькі і маці, з сямействаў Лебенбаўмаў і Вайсбаўмаў, былі вязнямі Брэсцкага гета. А забівалі іх тут, на Броннай Гары. Алена прыязджала ў Брэст на перапахаванне рэшткаў 1214 чалавек, а потым наведвала Бронную Гару, паклала па яўрэйскай традыцыі каменчыкі да помнікаў.

Святлана ЯСКЕВІЧ, фота аўтара. Бярозаўскі раён.

ЦІ ФАРБАВАЦЬ ВЕЛІКОДНЫЯ ЯЙКІ Ў ГОД ПАХАВАННЯ БЛІЗКАГА ЧАЛАВЕКА?

У рэдакцыю «Звязды» патэлефанавала С. У. Змачынская з Мар'інай Горкі і запыталася: «Чула, як на Вялікдзень каля царквы спрачаліся жанчыны. Адны былі перакананы, што ў той год, калі памёр нехта са сваякоў, яйкі ў чырвоны колер не фарбуюць. Другія з такой жа ўпэўненасцю казалі пра тое, што мы хрысціянне і адзначаць вялікае свята традыцыйна ад сямейнай бяды. А якія традыцыі прытрымліваліся нашы продкі?»

Знаёмства са шматлікімі рытуальнымі сітуацыямі пераканана сведчыць пра тое, што белы колер прадстаўлены практычна ва ўсіх абрадавых практыках звязаных з асноўнымі этапамі жыцця чалавека, сямі ўсёго роду. Быў ён і ў пахавальным абрадзе, і ва ўсім, што звязана з сыходам чалавека ў іншы свет.

Пра тое, што сям'ю напаткала гора, сведчылі адпаведныя дзеянні людзей і спецыяльныя рытуальныя знакі, атрыбуты, такія як белыя ручнікі, накінуты на акно ад вуліцы. У апошнія дзесяцігоддзі традыцыя закрываць люстэркі, калі ў хаце нехта памёр, атрымала лагічны працяг. У кватэрах з'явіліся тэлевізары, камп'ютары, пакоі сталі ўпрыгожваць бліскучай паліраванай мэблэй, таму сёння абачлівыя гаспадыні занавешваюць белым покрывам усё тое, што можа адлюстроўваць, даваць адбітак, «паказваць выяву смерці».

Белы колер прысутнічаў і ў аздабленні труны, убранны няхожчыка. Калісьці дно труны і абадва яе ўнутраныя бакі абавіліся белымі ручнікамі, а самаго няхожчыка ад ног і да пельсак закрывалі яшчэ адным белым ручніком (у больш познія часы тэкнічнай тонкага вырабу). Далейчыкі-этнографы адзначалі, што белы колер дамінаваў у пахавальным адзенні ўсходніх славян.

У старадаўнія часы па ўсёй Беларусі труну з няжожчыкам апусквалі ў магілу на спецыяльных чырвона-бела-чырвоных ручніках. Практычна ва ўсе памінальныя дні нашы прадзеды хадзілі на могілкі ўшаноўваць памёрлых. На надмагільных крыжы (знак роўнасці перад Богам) павязвалі адпаведныя знакі-сімвалы: на магіле дзяўчыны — белы вянок, на магіле жанчыны — белы фартушок, над магіламі мужчын — саматканя белыя ручнікі.

Да сённяшняга часу беларусы прытрымліваюцца яшчэ адной старадаўняй традыцыі. Звычайна ў суботу перад Вялікднем людзі займаюцца апошнім прыгатаваннем да навілікішага свята. Сярод іх важнае месца займала фарбаванне яек у чырвоны колер. Калі ж на працягу года ў сямі здаралася гора — паміраў нехта з суродзічнай першага-другага калена святцаў, то яйкі ў чырвоны колер не фарбавалі. Іх проста варылі і пакідалі белымі або распісалі фарбамі сіняга, чорнага ці зялёнага колеру (у апошні колер іх фарбавалі часцей перад Зялёнымі святамі — Сёмухай, Тройцай).

Век ад веку, год за годам нашы продкі жылі ў адпаведнасці са станам прыроды, падпарадкоўваліся раўнамернаму руху сонца па небасхіле і ў адпаведнасці з яго фазамі адзначалі адны і тыя ж святы. Сям'я, у якую прыходзіла буда, тут жа выключалася з агульнапрынятага рытму суіснавання і пераходзіла са звычайнага гадавога кола святкаванняў на спецыяльны цыкл пахавальна-памінальных трызнаў, галоўнымі вехамі ў якім былі траціны, дзевяціцы, саракавіны і ўгодкі.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Дасылайце свае пытанні пра карані і праставанасць да сучаснага жыцця календарных і сямейна-пабытовых народных традыцый і абрадаў на паштовы або электронны адрас рэдакцыі з пазнакай «Пра радзіннае».

Традыцыі малой радзімы

Добрая вада ў Чорнай Лазе

Першы раз мне давалося пабачыць, як каталікі ў адным з куточкаў Беларусі праводзяць дзень Святой Тройцы. Свята адбывалася на могілках у Чашніцкім раёне каля вёскі Чорная Лаза. Як і калісьці, па дарозе на кладзі людзі ідуць да крыніцы Добрая вада, якая даламагае ад хвароб вачэй. Мясцовыя так і кажуць: «Тройцу будзем спраўляць побач з Добрай вадой у Чорнай Лазе».

Жыхары Лепельскага, Барысаўскага і Чашніцкага раёнаў у гэты Траецкі дзень спяшаюцца на лясную могілкавую гару, якая месціцца на дарозе з Латыгалічаў у Лепель. Тут мне сустрэліся людзі вёсак Замошша, Сівы Камень, Студзёнка Першая і Другая, Уцеха, Сялец, Глыбочыца, Цярэшкі, Жартайка, Клетнае, Чорная Лаза, Латыгалічы. Выхадцы з гэтага так званнага «каталіцкага куста» прыехалі таксама з Мінска, Полацка, Барысава, Лепеля. Наведалі родныя мясціны цяперашнія жыхары Латвіі і Эстоніі. Часы мяняюцца, але добрая традыцыя застаецца і збірае землякоў з усёго свету.

— Вельмі радуся, калі пабываю на могілках сваіх продкаў, калі сустрэну тут сваіх аднавяскоўцаў, былых аднакласнікаў, сяброў, маё сэрца перапаўняецца станоўчымі эмоцыямі, — кажа былы жыхар вёскі Замошша Анатоль Галубец.

Пра сваю фамільную гісторыю, кінуўшы некалькі манет у крыніцу, мне распавяла жыхарка Барысава Галіна Крупеніч. — Гэтую крыніцу яшчэ ў другой палове дзевятнаццатага стагоддзя ўпарадкаваў мой прапрадзед — мясцовы муляр, ён збіраў і ўкладваў камяні вакол вады, рабіў прыступкі — усё гэта засталася і па сёння.

На паўднёвым ускраіку могілак захаваліся каменныя крыжы і пахавальныя: гэта пачатак пантэона памяці і легенда, бо ніхто не ведае, хто ляжыць пад тымі крыжамі.

Цікава: усе лічаць, што менавіта іх продкі знайшлі Добрую Вадзі і заснавалі могілкі.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

Працяг і больш здымкаў глядзіце на сайце «Звязды».

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению ОАО по комплексному проектированию объектов жилищно-гражданского назначения «Институт Гомельгражданпроект» (продавец имущества) извещает о проведении 15 июля 2019 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20

Table with 3 columns: № лота, Наименование предметов торгов, Начальная цена продажи имущества, с учетом НДС (20%), бел. руб., Сумма задатка, с учетом НДС (20%), бел. руб.

Продавец: ОАО по комплексному проектированию объектов жилищно-гражданского назначения «Институт Гомельгражданпроект», г. Гомель, ул. Ирининская, д. 6. Порядок ознакомления с имуществом осуществляется по контактному тел. 8 (029) 176-96-55 – Кондратенко Василий Владимирович. Шаг аукционных торгов – 5%. Для участия в аукционе необходимо: 1. Оплатить задаток на расчетный счет Продавца (ОАО) по комплексному проектированию объектов жилищно-гражданского назначения «Институт Гомельгражданпроект»...

ОАО «Гомельоблреклама» (продавец) извещает о проведении 12 июля 2019 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20

Table with 3 columns: № лота, Наименование предметов торгов, Начальная цена продажи имущества, с учетом НДС (20%), бел. руб., Сумма задатка, с учетом НДС (20%), бел. руб.

Продавец: ОАО «Гомельоблреклама», г. Гомель, ул. Гагарина, 20. Порядок ознакомления с имуществом осуществляется по контактному тел. 8 (0232) 23-23-53 – Ирина Борисовна. Шаг аукционных торгов – 5%. Для участия в аукционе необходимо: 1. Оплатить задаток на расчетный счет Продавца имущества (ОАО) «Гомельоблреклама»...

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении открытого аукциона по продаже объектов государственной собственности и права заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества

Организатор аукциона: комитет государственного имущества Минского городского исполнительного комитета, г. Минск, ул. Герцена, 2А, каб. 2, тел.: (017) 289 11 27, (017) 200 20 89, (017) 222 44 69. Аукцион состоится: 22 июля 2019 года в 15.00, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. На аукцион выставляется:

Table with 2 columns: Сведения об объекте аукциона, место нахождения имущества; Начальная цена предмета аукциона; Продавец имущества; Информация о земельном участке для обслуживания продаваемого имущества; Условия, связанные с использованием земельного участка; Размер задатка, срок и порядок его внесения, реквизиты расчетного счета.

ИЗВЕЩЕНИЕ Брагинский районный исполнительный комитет извещает о проведении аукционов на право заключения договора аренды земельного участка для строительства и обслуживания торгового объекта

Table with 2 columns: Место расположение земельного участка и кадастровый номер; Целевое назначение земельного участка, характеристика расположенных на земельном участке инженерных сооружений; Сведения об участке (расстояние до железной, автомобильной дороги, ограничения в использовании, наличие коммуникаций); Срок аренды земельного участка; Начальная цена предмета аукциона, бел. руб.; Сумма задатка, белорусских рублей; Дата и время проведения аукциона; Последний день приема заявлений; Место проведения аукциона; Затраты на подготовку документации, белорусских рублей.

Примечание 1. Заявления и прилагаемые к нему документы на участие в аукционе принимаются по адресу: г. п. Брагин, пл. Ленина, 3, стелет землестроительства Брагинского райисполкома с первого дня после публикации извещения в СМИ в рабочие дни с 8.30 до 13.00 и 14.00 до 17.00. Информация о земельных участках по контактного телефону в г. п. Брагин: (8-02344) 39066. 2. Для участия в аукционе необходимо представить: заявление на участие в аукционе с указанием кадастрового номера и адреса земельного участка; заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка на расчетный счет (сумма задатка перечисляется в срок не позднее двух дней до проведения аукциона)...

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении повторного аукциона

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Пуховичский пищекомбинат» в лице антикризисного управляющего Боброва Д. А. в процедуре экономической несостоятельности (банкротства) проводит повторный открытый аукцион по продаже имущества в составе:

- Лот № 1: автомобиль грузовой бортовой тентовый МАЗ-533605, 2006 года выпуска, цвет – белый, регистрационный знак АН 7071-5, кузов (рама) № УЗМ53360560000683, свидетельство о регистрации ДТС ОАА № 273421 от 15.11.2013, инв. № 0001095. Объект расположен по адресу: Минская область, Пуховичский район, г. Марьяна Гирка, ул. Калинин, 21. Начальная цена (без НДС) – 2 100,00 бел. руб. (задаток 10 % от начальной цены – 210,00 бел. руб.). Начальная цена снижена на 50 %. Лот № 2: кафе общей площадью 56,5 кв. м инв. № 240/С-45534, расположенное на земельном участке площадью 0,0313 га с кадастровым номером 22365540000100662 (право постоянного пользования) по адресу: Витебская область, Оршанский район, г. п. Кольск, ул. Ленинская, 13. Начальная цена (без НДС) – 8 910,00 бел. руб. (задаток 10 % от начальной цены – 891,00 бел. руб.). Начальная цена снижена на 10 %. Лот № 3: магазин № 16 общей площадью 100,1 кв. м инв. № 240/С-45291, расположенный на земельном участке площадью 0,0408 га с кадастровым номером 223667100801000118 (право постоянного пользования) по адресу: Витебская область, Оршанский район, Устенский с/с, д. Белово, ул. Центральная, 4. Начальная цена (без НДС) – 11 790,00 бел. руб. (задаток 10 % от начальной цены – 1 179,00 бел. руб.). Начальная цена снижена на 10 %. Шаг аукциона – 10 (десять) процентов. Заятки перечисляются на р/с № BY55BPSB30121082600169330000 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, БИК BPSB2X, УНП 690324015, Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) календарных дней со дня проведения аукциона, если иной срок не будет установлен собранием (комитетом) кредиторов. Победитель аукциона (единственный участник аукциона) в течение 5 (пяти) банковских дней со дня проведения аукциона оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов в размере 10 (десяти) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона и возмещает затраты на организацию и проведение результативного аукциона. Лица, желающие участвовать в торгах, обязаны подать организатору торгов, в указанный в извещении о проведении торгов срок, заявление на участие в торгах с приложением следующих документов: – заверенного банком документа, подтверждающего внесение суммы задатка на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении о проведении торгов;

ООО «Центр Беллинвентаризация» г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2-1

Table with 3 columns: № лота, Наименование объекта, Начальная стоимость лота, бел. руб., с НДС, Сумма задатка, бел. руб.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ЛОТ 1: капитальное строение, инв. № 422С-3635 (назначение – здание специализированное для общественного питания, наименование – закупочная «Дяг Вас»), площадью 194,5 кв. м, расположенное по адресу: Щучинский р-н, а. г. Василышки, ул. Советская, 21А. Лот № 1 расположен на земельном участке, кадастровый номер 425881301602000278 площадью 0,0836 га (назначение – содержание и обслуживание зданий и строений закупочной «Дяг Вас») по адресу Щучинский р-н, а. г. Василышки, ул. Советская, 21А. Начальная цена продажи – 32 500 руб. (тридцать две тысячи пятьсот рублей) с учетом НДС. Сумма задатка – 1 625 руб. (одна тысяча шестьсот двадцать пять рублей) Продавец – Щучинский филиал Гродненского областного потребительского общества, 231513, г. Щучин, ул. Пушкина, 26, тел. (801514)28-1-50. Организатор торгов – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 41-98-32, 45-05-38. Условия аукциона – аукцион без условий. Условия оплаты – по договоренности сторон. Срок заключения договора купли-продажи – не позднее 5 рабочих дней с момента подписания протокола аукциона. Номер р/с для перечисления задатка – BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка – BLBBVY2X, УНП 500833225. Аукцион состоится 28 июня 2019 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Щучин, ул. Пушкина, 26. Порядок регистрации в качестве участника аукциона и правила проведения аукциона содержится на сайте организатора аукциона http://grodnoinfo.by/auction/uchastniku. Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звезда» от 09.11.2018 г. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед с 12.30 до 13.18. Последний день приема заявлений – 24 июня 2019 г. до 15.00. Телефоны для справок: 45-05-38, 41-98-32 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» http://grodnoinfo.by

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ЛОТ 1: капитальное строение, инв. № 422С-57317 (назначение – здание специализированное розничной торговли, наименование – магазин «Промтовары»), площадью 181,3 кв. м, расположенное по адресу: Щучинский р-н, а. г. Василышки, ул. Советская, 22А. Лот № 1 расположен на земельном участке, кадастровый номер 425881301602000566 площадью 0,0330 га (назначение – для обслуживания здания магазина) по адресу: Щучинский р-н, а. г. Василышки, ул. Советская, 22А. Начальная цена продажи – 61 907,79 руб. (шестьдесят одна тысяча девятьсот семь рублей семьдесят девять копеек) с учетом НДС. Сумма задатка – 3 095 руб. (три тысячи девяносто пять рублей) Продавец – Щучинский филиал Гродненского областного потребительского общества, 231513, г. Щучин, ул. Пушкина, 26, тел. (801514)28-1-50. Организатор торгов – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 41-98-32, 45-05-38. Условия аукциона – аукцион без условий. Условия оплаты – по договоренности сторон. Срок заключения договора купли-продажи – не позднее 5 рабочих дней с момента подписания протокола аукциона. Номер р/с для перечисления задатка – BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка – BLBBVY2X, УНП 500833225. Аукцион состоится 28 июня 2019 г. в 10.00 по адресу: Гродненская область, г. Щучин, ул. Пушкина, 26. Порядок регистрации в качестве участника аукциона и правила проведения аукциона содержится на сайте организатора аукциона http://grodnoinfo.by/auction/uchastniku. Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звезда» от 18.12.2018 г. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед с 12.30 до 13.18. Последний день приема заявлений – 24 июня 2019 г. до 15.00. Телефоны для справок: 45-05-38, 41-98-32 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» http://grodnoinfo.by

НАВИГАТАР

Незвычайная зброя

МЕЧАЛОМ — КІНЖАЛ, ЯКІ НЕ АПРАЎДАЎ СВАЮ НАЗВУ

Уся гісторыя зброі — гэта ці гонка сродкаў паражэння са сродкамі абароны, ці спроба адаптацыі адных сродкаў паражэння да рэальнасці, якую задаў рэзкі скачок у развіцці іншых. Адным з найбольш яскравых прыкладаў збровай творчасці можна лічыць кінжал з пагрозлівым выглядам і назвай «мечалом».

Гэта быў залаты век дуэлістаў.

Гэтак жа як дол на халоднай зброі служыць толькі для скарачэння масы клінка (нават цяпер шматлікія «знаўцы» працягваюць зваць дол нейкім «кравасцёкам»), гэтак жа сама і грозная форма ляза кінжала-«мечалама» патрэбная зусім не для раздзірання плоці няшчаснай ахвяры. Нягледзячы на грозную назву, кінжал на практыцы робіць зусім не тое, пра што можна было б падумаць. Аднак пра усё па парадку.

Першыя swordbreaker або Degenbrecher з'явіліся ў краінах Заходняй Еўропы яшчэ ў XV стагоддзі і працягвалі выкарыстоўвацца аж да XVII стагоддзя — на працягу ўсёй «Залатой эпохі фехтавання».

Пра прызначэнне кольца навукоўцы усё яшчэ спрачаюцца.

Менавіта ў гэты час у краінах Еўропы набрала папулярнасць фехтаванне з дзвюх рук — не верагодна складаная тэхніка валодання зброяй, якая на самарэч была лагічным развіццём школы фехтавання мяча і шчыта. На змену апошняму прыйшоў кінжал, які выконваў часцей абаронную, а не напавальную функцыю ў баі.

Само сабой, майстры бою і збройнікі таго часу хацелі ўсяляк падняць эфектыўнасць кінжала як сродку абароны ў бліжнім баі. Плёнам аднаго з такіх пошукаў і стаў мечалом — кінжал, лязо якога ўсеяна зубцамі-захопамі. У большасці выпадкаў гэтыя зубцы былі прарэзаны ўглыб ляза напалову (а часам і больш яго шырыні). Кожны зубец меў трохвугольны шып-наканечнік. Пры гэтым

паміж зубцамі рабіліся досыць шырокія пазы.

Такая канструкцыя ляза кінжала стваралася для адзінай мэты — выкарыстоўваць клінок для захопу зброі праціўніка. Лязо шпагі, якое трапіла ў пазы мечалама, было складана дастаць назад, яшчэ складаней было адразу ж зразумець, што менавіта адбылося. Акрамя гэтага зубцы кінжала забяспечвалі фехтавальшчыку, які заблакіраваў удар, дадатковы пункт апоры, што дазваляла наглуха зафіксаваць зброю і фактычна абязброіць саперніка на некаторы час. Само сабой, нягледзячы на назву і грозны выгляд (як гэта ўжо было падрэслена), зламаць клінок шпагі, шаблі, палаша ці кінжала мечалом не мог. Усё, што ім можна было зрабіць, — ажыццявіць часовы захоп.

Задумка мечалама аказалася занадта смелай. Нягледзячы на тое што кінжал спраўды працаваў як трэба ў працэсе фехтавання, у яго было шмат істотных недахопаў. Па-першае, канструкцыя гэтай зброі не вельмі надзейная. Па-

другое, для таго каб правільна і, самае галоўнае, эфектыўна карыстацца мечаламом, фехтавальшчык павінен мець выдатныя навыкі. Па-трэцяе, прысутнасць адрознення ў сэнсе эфектыўнасці абароны сродкаў паміж гэтым кінжалам і звычайным нямом. Усяго гэтага было дастаткова для таго, каб мечалом так і не атрымаў распаўсюджвання ў Еўропе. Варта таксама дадаць, што выкарыстоўваць гэты від зброі як звычайны кінжал практычна немагчыма.

Дарэчы, у Японіі існавала свая версія мечалама — гэта дубінка дзюэт з гардой і невялікім металічным выступам. Фармальна дзюэт з'яўляецца дубінкай, аднак часцей за ўсё яе класіфікуюць яшчэ і як кінжал. Дадзены від зброі выкарыстоўваўся ў перыяд Эдо, і яго асабліва любілі воіны-цэні, якія сталі суверэна вядомы дзякуючы кінематографу, — знакамітыя японскія шпіёны ніндзя.

У тэму

Марожанае, якое не растае

Цяпер лета — самы час для аднаго з любімых прысмакаў не толькі амаль усіх дзяцей, але і шматлікіх дарослых.

Гаворка пра марожанае, і менавіта ў летнія месяцы попыт на гэты ласунак павышаецца ў разы, што і зразумела. Але не так ужо і шмат задавальнення ёсць марожанае, якое растае і цячэ па пальцах хутчэй, чым ты яго паспяваеш есці. Японцы запэўніваюць, што знайшлі спосаб уратаваць яго ад спікі, таму што іх супер-марожанае з Канадзава не растае!

Насамрэч яно, вядома ж, растае — інакш бы яго проста нельга было есці. Так што хоць рэклама сцвярджае, што Канадзава-айс, а менавіта так называецца гэты новы від марожанага, зусім не растае на спілках, на самай справе яно проста растае куды больш павольна. Там, дзе звычайны пламбір умомант пацёк бы па руках, Канадзава-айс зможа пратрымацца мінімум хвілін пяць, нават калі вы будзеце есці яго пад пякучым сонцам.

Вынайшлі такое марожанае зусім выпадкова. На самай справе ў японскім даследчым цэнтры Biotherapy Development, дзе адбылося адкрыццё цуда-кампанента, спрабавалі высветліць, што такое зрабчыц гэткага з клубніцамі. У праектары Мінігі, дзе іх шмат вырошчваюць, паўстала пытанне, як можна больш рацыянальна ўтылізаваць тыя ягады, якія яшчэ цалкам

добрыя на смак, але ўжо страцілі свой таварны выгляд або першапачаткова былі не самай роўнай формы. У ходзе эксперыментаў навукоўцы высветлілі, што калі выцягнуць з клубніцы змяшчальныя рэчывы і накітаваць іх у выглядзе вяршчок, то атрыманая сумесь застыае і амаль не растае пры высокіх тэмпературах. «Вінаватыя» ў гэтым поліфенолы — хімічныя злучэнні, якія часта можна знайсці ў раслінах, у прыватнасці, у гарбаце ў выглядзе танінаў. Менавіта гэтыя поліфенолы запавольваюць падзел вады і тлушчу, што, у сваю чаргу, запавольвае раставанне.

Знайсці прымяненне падобнаму адкрыццю аказалася справай няхітрай — марожанае Канадзава-айс, якое прызвалі па назве першай крамы, дзе яго пачалі прадаваць, цяпер можна знайсці на ўсёй тэрыторыі, але, пакуль на жаль, толькі Японіі.

Наўроўнае калыханку, звяздоўку Тацяну Георгіеўну ЛАЗОЎСКУЮ шчыра віншам з днём народзінаў, з прыгожай круглай датай! Зычым На многія леты — здароўя, добра! Хай кожны дзень будзе ў святла! Хай дом за вярсту абыходзіць бяда, Хай радасці будзе багата! А да ўсяго — творчага натхнення, новых цікавых камандзіровак, сустрэч і артыкулаў! Звяздоўцы.

Чалавек

Жанчыны пляткараць не больш за мужчын

Калі разумець пад плёткамі хвалу або ляянку, якія распаўсюджваюцца пра кагосьці за вочы, то жанчыны і мужчыны выступаюць тут на роўных. Лічыцца, што плёткамі займаюцца больш жанчыны, чым мужчыны, і што пажылыя пляткараць з большай гадоўнасцю, чым людзі маладзейшыя. Даследчыкі з Каліфарнійскага ўніверсітэта ў Рыверсайдзе ў нейкай меры выкрываюць абодва гэтыя міфы.

У эксперыментах ўдзельнічалі некалькі сотняў мужчын і жанчын ва ўзросце ад 18 да 58 гадоў, на якіх надзявалі партатыўныя гуказапісвальныя прылады. Фіксавалі яны не абсалютна усё, што казаў чалавек, а толькі некаторыя кваліфікаваныя дыялогі. Запіс потым ацэньвалі на прамаце «наўяснаці плёткаў», пры гэтым неабходна ўдакладніць, што пад плёткай разумелася любая размова, у якой абмяркоўвалі нейкага старонняга чалавека, які адсутнічаў, — незалежна ад таго, лялі яго, хвалілі ці казалі ў нейтральным тоне. (Хоць, прызнацца, само слова «плётка» ў нашай мове моцна нагнанае негатыўным сэнсам і мала асацыюецца з нейтральным або станоўчым тонам.)

Карацей, як гаворыцца ў артыкуле ў Psychological and Personality Science, плётка набралася крыху больш за чатыры тысячы. Іх падзілілі ў залежнасці ад таго, ішла гаворка пра нейкую знамяціць або проста пра знаёмых, на якую тэму пляткарылі, якая полу і ўзросту былі пляткары.

У выніку высветлілася, што ў цэлым плёткі займаюць не такое ўжо вялікае месца ў жыцці людзей — на іх прыходзілася каля 14% усіх дыялогаў. Большая частка плётка была нейтральнай: у 604 выпадках (з 4003) аб адсутнім чалавеку адзінаццаць дзённа, у 376 выпадках — добра. Гэта значыць, хоць у плётках рэдка кагосьці хваліць...

Асабістае жыццё знакамітасцяў абмяркоўваюць амаль у дзвеці разы радзей, чым сваіх знаёмых. І, які варта было чакаць, экстрэверты пляткараць нашмат часцей за інтравертаў.

У сэнсе ўзросту ў цэлым ніякіх адрозненняў не было, маладыя пляткараць не менш актыўна, чым пажылыя, — але за тое, як ні дзіўна, першыя часцей гавораць за вочы нешта непрыемнае. Спраўды гэтак жа няма адрозненняў паміж багатымі і добра адукаванымі людзьмі, з аднаго боку, і беднымі і малаадукаванымі, з другога, — тыя і іншыя пляткараць аднолькава.

Што да жанчын, то яны ўвогуле больш на сваіх месцах. А ў жанчын усё акурата на складзена чорт ведае дзе.

Падрыхтаваў Іван КУПАРВАС.

Асноўныя шкоднікі клубніц — сунічны клешч, малінава-сунічны даўганосік, сунічны лістаед, сунічны пільшчык, смаўжы. Акрамя гэтых можна вылучыць хрушча, дакладней яго лічынікі, і мядзведку.

СУНІЧНЫ КЛЕШЧ

Вельмі маленькае насякомае, убачыць якое можна толькі ў лупу, з'яўляецца найбольш небяспечным шкоднікам клубніц. Пасляляецца на маладых лістах, якія яшчэ не разгарнулі і высомотвае з іх усю сілу. Радзей гэты шкоднік пасяляецца на бутонах, кветках і ягадах. Лісты становяцца зморшчанымі, недаразвітымі, з ненармальна жаўтлявым адценнем. Ягады з кустоў, пашкоджаных кляшчом, робяцца кіслымі. Ён размнажаецца ў другой палове лета. Рапаўзае з заражаных кустоў на вусы тым самым заражаючы расу.

Як распазнаць ворага?

1. Варта звярнуць увагу на лісты, якія становяцца недаразвітымі, зморшчанымі і жоўкнутымі.

2. Кусты, пашкоджаныя кляшчом, становяцца карлікавымі, зніжаюць плоданашэнне. Агульная карціна выразна вымалёўваецца ў канцы плоданашэння.

3. З дапамогай лупы варта аглядаць маладыя лісты. На заражаных можна разгледзець шкоднікаў, якія збіраюцца ў вялікіх колькасцях у складках лістоў.

Шкоднік мае цела даўжынёй каля 0,2 мм шклопадобнага жаўтлявага колеру. Лічынікі белага колеру. Актыўна размнажаецца пры вільготным, цёплым надвор'і. На працягу лета развіваюцца чатыры пакаленні, і са з'яўленнем маладых вусоў клешч перабіраецца на іх.

Меры барацьбы

1. Каб не распаўсюджаць кляшча, трэба вылучыць заражаныя ўчасткі і не браць з іх расаду.

2. Пасля збору ўраджаю варта скасіць лісце клубніц і не-

адкладна яго спаліць. Скошаныя кусты багата паліць і падкарміць угнаеннямі.

3. Старыя, заражаныя плантацыі знішчыць, і не закладаць новай плантацыі побач са старымі на працягу 4—5 гадоў.

4. Варта строга выконваць аграэхніку, ранняя вясной збіраць і спаліваць старое лісце, не дапускаць загушчэнасці, пельцаваць пустазелле, рыхліць глебу і праводзіць падкармікі мінеральнымі угнаеннямі.

5. Ранняя вясной і пасля збору ўраджаю, скошваная і знішчэння старога лісця правесці апыркванне інсектыцыдамі.

6. Высаджваць толькі здаровую расу. Калі ёсць падазрэнні, што раса заражана, — правесці тэрмічную апрацоўку.

Абеззаражанне расы шляхам прагравання ў гарачай вадзе: карані расы трэба адмыць ад зямлі і патрымаць у гарачай вадзе (46°) на працягу 12—13 хвілін, а затым спаліць пры халоднай вадзе. Затым расу дастаць і перакіраваць на адведзеным участку і добра даглядаць: прыцягнуць падкарміць, паліваць. Калі яны прыжывуцца і ўтворыць новыя лісты, яе можна высаджваць на пастаяннае месца. Калі ёсць падазрэнне на заражэнне, то лепш наогул не высаджваць.

МАЛІНАВА-СУНІЧНЫ ДАЎГАНОСІК

Маленькі чорны жучок, які пашкоджае кветкі суніц. Увесну самка адкладвае яйкі ў бутоны суквеццяў, падгрызае кветаножкі ў бутонах, якія падсыхаюць і не развіваюцца. Чарвячок па выхадзе з яечка, сілкуецца бутонам.

Маладыя жучкі сілкуюцца няспелымі ягадамі, што выклікае іх недаразвіццё. У сярэдзіне лета жучкі перасяляюцца на маліну.

Меры барацьбы

1. Не саджайце маліну побач з клубніцамі!

2. Увесну праводзіць апрацоўку прэпаратамі-інсектыцыдамі.

СУНІЧНЫ ЛІСТАЕД

Часам на лісці клубніц з'яўляюцца пашкоджаны ў выглядзе хадоў і скразных адтулін, выедзеныя ў мяккай ліста так, што застаецца толькі ніжняя скурка. Гэтыя пашкоджаныя наносіць сунічны лістаед, жоўта-буры жук даўжынёй 3—4 мм.

Жукі зімуюць пад расліннымі рэшткамі. Рана вясной, вийшаўшы з зімоўкі, яны пачынаюць есці лісце клубніц. А перад цвіццём адкладваюць яйкі ў ніжняй частцы лісцяў, а таксама на вясціках і сцяблах. Праз 10—15 дзён з яек вылупляюцца лічынікі і пачынаюць есці мяккае ліста. Праз 20—25 дзён лічынікі сыходзяць неглыбока пад зямлю і там акуліваюцца. Маладыя жукі з'яўляюцца пасля плоданашэння.

Меры барацьбы

1. Увесну правесці апрацоўку прэпаратамі-інсектыцыдамі.

2. Вялікае значэнне мае рыхленне глебы пад кустамі, якое праводзіцца ў канцы плоданашэння, што выклікае частковую гібель кукалак.

СМАЎЖЫ

Смаўжы пашкоджаюць расліны па начах, а часам і днём, у сырое, пахмурнае надвор'е. Асабліва церпяць моцна загущаныя пасадкі, а таксама расліны, якія растуць у нізкіх месцах і зарослыя пустазеллем.

Меры барацьбы

Для знішчэння смаўжоў лепш за ўсё праводзіць апыленне пашкоджаных ім раслін і глебы вакол іх свежагашанай вапнай, размеленым суперфасфатам або попельам.

Ад запаўнення смаўжоў градку можна абараніць палоскай 15—20 см з вапны, суперфасфату або тоўчанага жалезнага купарваса. Але часта гэтыя меры не прыносяць ніякай карысці, асабліва ў дажджлівае халоднае лета.

Calendar for June 12, 2019, with sections for 'Даты', 'Падзеі', 'Людзі', and '12 Чэрвеня'. Includes news about a Belarusian scientist, a football match, and other events.

Weather forecast for June (СЕННЯ) and sunrise/sunset times (Сонца) for various cities like Minsk, Vitebsk, and Brest.

Weather forecast for tomorrow (ЗАЎТРА) for cities like Vitebsk, Minsk, and Gomel, including a map of Belarus.

Section titled 'УСМІХНЕМСЯ' (Let's smile) with a cartoon and text about smiling and health.

Advertisement for 'ЗВЯЗДА' newspaper, including contact information and subscription details.